

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นายชัยดิลก อัสสพันธ์

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นายชัยดิลก อัสสพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายชัยดิลก อัสสพันธ์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม)

ว่าที่ร้อยตรี_____ กรรมการ
(ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ ชุยกระเดื่อง)

_____ กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรเวช ศิริประเสริฐศรี)

_____ กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ว่าที่ร้อยโท_____ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐชัย จัทชุม) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีคณะครุศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ผู้วิจัย : นายชัยดิลก อัสสพันธ์
ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ
ปีการศึกษา : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 2) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย 5 สถานการณ์ปัญหา 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test dependant และ t – test independent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธิการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.62/80.15 2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด

สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด, ความสามารถในการแก้ปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

_____ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Learning Activities by Open Approach on The Topic Political regime for Mathayom Suksa 4 students.
Author : Mr.Chaidilok Ussaphan
Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University
Advisors : Dr.Tatchawat Laosuwan
Year : 2021

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) development of Open Approach learning activities on The Topic Political regime for Mathayom Suksa 4 students. for efficiency 80/80, 2) to compare problem solving ability between before and after learning of Mathayom Suksa 4 students by organizing Open Approach learning activities on The Topic Political regime 3) to compare problem solving ability of students between the experimental group and the control group 4) study students' satisfaction of Mathayom Suksa 4 towards Open Approach learning activities on The Topic Political regime. The sample were two classes of Mathayom Suksa 4 at the Nampong secondary school. The Research instruments were 1) 10 Open Approach learning Lesson Plan, 2) the problem solving ability test, 3) the student's satisfaction questionnaire for organizing Open Approach learning activities. The collect data were analyzed by arithmetic mean, mean of percentage, standard deviation and t-test.

The research results were found that, 1) The efficiency of Open Approach learning activities on The Topic Political regime Mathayom Suksa 6 were 85.62 / 80.15, 2) The percentage average score of problem solving ability of the experimental group after learning was higher than before learning at .05 level of significance, 3) After the

experiment, the percentage average score of problem solving ability of the experimental group was higher the control group at .05 level of significance, 4) students' satisfaction with Open Approach learning on The Topic Political regime for Mathayom Suksa 4 students on overall was at the high level.

Keywords: Learning Activities by Open Approach; Solving ability

_____Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง และ อาจารย์ ดร.วรเวช ศิริประเสริฐศรี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะ และแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายชนินทร์ แก้วบุญเรือง นายวงศ์วัชระ ดวงศรี นายนำพงศ์ สุขสบาย นางศิริเพ็ญ แม้นดินแดง และนายสมศักดิ์ อ้วนสาเล ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ความเหมาะสมของเนื้อหา และให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนได้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพองศึกษา และคณาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและคอยให้กำลังใจช่วยเหลือ ทั้งอำนวยให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ซึ่งให้ชีวิต และวางรากฐานการศึกษา รวมถึงการให้ปัจจัยและกำลังใจและคอยส่งเสริมในการศึกษาต่อ และอาจารย์ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจช่วยเหลือ สนับสนุนมาโดยตลอดคุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ส่งเสริม สนับสนุนด้วยดีตลอดมา

นายชัยดิลก อัสสพันธ์

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ค
ABSTRACT ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ช
สารบัญตาราง ..... ญ
สารบัญภาพ ..... ฎ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 5
1.3 สมมติฐานการวิจัย 5
1.4 ขอบเขตการวิจัย 5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ 7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ 8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 9
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 9
2.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 14
2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด 23
2.4 การหาค่าประสิทธิภาพ 29
2.5 ความสามารถในการแก้ปัญหา 30
2.6 ความพึงพอใจ 33
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 34
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย 40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 41
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 41
3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย 41

หัวเรื่อง **หน้า**

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย 42
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 48
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 50
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิคราะห์ข้อมูล 54
4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 60
5.1 สรุป 60
5.2 อภิปรายผล 60
5.3 ข้อเสนอแนะ 64
บรรณานุกรม 66
ภาคผนวก 75
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 76
ภาคผนวก ข เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 106
ภาคผนวก ค ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ 127
ภาคผนวก ง คะแนนการจัดการเรียนรู้ 137
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ 152
การเผยแพร่ผลงานวิจัย 159
ประวัติผู้วิจัย 160

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ 42
3.2 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา 45
3.3 แบบแผนการทดลองแบบแบบแผนสุ่มกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนหลัง 48
4.1 ประสิทธิภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมือง การปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 55
4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง 56
4.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง 57
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมือง การปกครอง 57
ค.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิด . 128
ค.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ 130
ค.3 ความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 132
ค.4 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 134
ค.5 ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 135
ง.1 คะแนนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด 138
ง.2 คะแนนของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด 145
ง.3 คะแนนของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ 147
ง.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน 149

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 40

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจาย เชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก ทำให้เกิดโลกไร้พรมแดน การจะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้นั้นครูต้องเตรียมการเพื่อพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นเจเนอเรชันแซด (Generation Z) (คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, 2548), (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2560, น. 7) ที่มีความเชื่อมั่นสูงทำสิ่งใดอย่างทันที มีเทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในชีวิต จึงทำให้มีพฤติกรรมที่มักจะทำสิ่งใดไม่ได้นาน แต่ข้อดีของผู้เรียนในยุคนี้ คือ จิตสาธารณะรักษาสิ่งแวดล้อม มีชีวิตที่มีแบบแผนเป็นระเบียบและมีความเคารพกฎหมายมากกว่าคนยุคก่อน ๆ เพราะได้รับการปลูกฝังมาอย่างดี (กุลวดี ทองไพบูลย์, 2557, น. 56) ครูจึงจำเป็นต้องนำข้อดีของผู้เรียนนี้มาเป็นปัจจัยส่งเสริมในการพัฒนาการเรียนรู้ การทำกิจกรรมจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มาก คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั่นเอง นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสังคมต้องการด้วย นั่นคือ เด็กจะต้องสามารถสร้างความรู้และคิดได้ด้วยตนเอง และสามารถทำงานหรือดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้และการดำรงชีวิต (นันทวัน นันทวนชิ, 2557, อ้างถึงใน ศศิธร ปักกาโล, 2558, น. 48)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้ยึดหลักการว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด จึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้จากการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย และกระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา และยังได้กำหนดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และหนึ่งในสมรรถนะนั้นคือความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1-5) สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีแนวคิดเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น. 11) พัฒนาโดยเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills: P21) ที่ต้องการเห็นเยาวชนมีทักษะ 3R ประกอบด้วย Reading (การอ่าน) Writing (การเขียน) และ Arithmetic (คณิตศาสตร์) และ 7C ประกอบด้วย Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Cross-Culture Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Communications, Information and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ รู้เท่าทันสื่อ) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) โดยความสามารถในการแก้ปัญหามีขั้นดังนี้ ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาหรือวิเคราะห์ประโยคที่เป็นปัญหา ขั้นที่ 2 หาสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ ขั้นที่ 3 ค้นหาแนวทางแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 4 พิสูจน์คำตอบ (Weir, 1974, อ้างถึงใน อิฟฟัต กาเดร์, 2559, น. 25)

จากโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) นอกจากจะได้มีการประเมินสมรรถนะของนักเรียนในการใช้ความรู้และทักษะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์แล้วนั้น ยังได้มีการประเมินด้านการแก้ปัญหา ในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2555 โดยทั้งสองครั้งเป็นการประเมินการใช้ทักษะการแก้ปัญหาจากโจทย์ที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตจริง และเป็นการทำข้อสอบในเล่มแบบทดสอบ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: สสวท., 2557, น. 37) ผลการทดสอบพบว่า นักเรียนไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในกลุ่มต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD และนักเรียนที่สามารถแก้ปัญหาอยู่ในระดับ 3 มีจำนวนต่ำกว่าร้อยละ 5 ของนักเรียนทั้งหมด (สสวท., 2549, น. 17) จะเห็นได้ว่า เราควรจะพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหาได้นั้น คือ การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง

ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นรายวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งด้วยเหตุผลที่ว่าช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากร

ที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของชาติและสังคมโลก ฉะนั้นการเรียนวิชานี้จะต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างเสริมเติมเต็มประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญา ความสามารถความคิด และความรู้ อย่างเต็มที่ตลอดจนต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะผู้เรียนและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน (เอกรินทร์ สี่มหาศาล, 2554, น. 24) ดังนั้นการคิดนับเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ เพราะการคิดเป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ซึ่งมีศักยภาพสูงมาก เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้ การทำให้นักเรียนสามารถคิดเป็นรู้วิธีคิด เผชิญปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในวงการศึกษา (ทิศนา แขมมณี, 2542, น. 36)

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันจากข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อต่าง ๆ นั้น ได้แสดงให้เห็นสถานการณ์ของการเมืองการปกครองของไทยและของทั่วโลก รวมไปถึงปัญหาการเมืองการปกครองของไทย และของทั่วโลกนั้น มีความรุนแรงมากขึ้นและมีมากมาย และมีหลากหลายรูปแบบสถานการณ์ อีกทั้งปัญหาของการเมืองการปกครองดังกล่าวยังสามารถก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ เช่น ปัญหาการคอรัปชัน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการรุกรานธรรมชาติ ปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด การกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ และปัญหาความแตกต่างทางความคิดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรปล่อยปละละเลยหรือมองข้าม และมองว่าเป็นสิ่งที่ไกลตัว ซึ่งการศึกษาก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาพลเมืองให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม และการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะกลุ่มสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมส่วนใหญ่เรียนในรูปแบบการบรรยาย การสอนส่วนใหญ่จะสอนโดยใช้ตำราและเน้นการท่องจำ ขาดการนำเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อย และมีบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนยังขาดการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการเรียนโดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) อาจทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้มากขึ้น และยังอาจทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วย การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหามีอยู่มากมายหลายวิธี ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เป็นวิธีหนึ่งที่ครูนำมาใช้ได้คือใช้สถานการณ์เป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและยังเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกด้วย สอดคล้องกับศาสตราจารย์โนบุฮิโกะ โนห์ตะ (Nohda, 1983, อ้างถึงใน ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2547, น. 76) ได้กล่าวถึง วิธีการแบบเปิด มีแนวคิดสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ การเปิดใจของนักเรียน การเปิดและ ชนิดของการปัญหาปลายเปิด และแนวทางในการพัฒนาปัญหาแบบเปิด

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด มักเริ่มด้วยการใช้ปัญหาปลายเปิด หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกทำให้อยู่ในลักษณะของกิจกรรมหรือสถานการณ์ปัญหา ซึ่งซ่อนตัวเนื้อหา สาระ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เอาไว้ โดยปัญหาปลายเปิดจะมีลักษณะที่มีคำตอบที่หลากหลาย มีกระบวนการแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีกระบวนการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และสามารถพัฒนาไปเป็นปัญหาอื่นได้ และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะเป็นผู้สอนอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ให้ตนเองเป็นโค้ชและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด สามารถแสวงหาความรู้และฝึกการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดเลือกตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง วิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (กนก จันทร์ทอง, 2560, น. 228) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเปิดนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ได้ เพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดจะอาศัยปัญหาหรือคำถาม เป็นประตูของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ต้องการคำตอบที่มีความหลากหลายในแต่ละคำถาม หรือแต่ละปัญหาเพราะการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น ต้องอาศัยกระบวนการคิดเป็นสำคัญในการเรียน โดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถทางการคิดระดับสูงที่จะช่วยให้เราสามารถตอบคำถามหรือวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีหลักการสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล และเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ, 2544, น. 75)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหา ดังนั้นจึงได้นำรูปแบบวิธีการสอน โดยใช้วิธีการแบบเปิด มาสอนโดยมีการใช้สถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาในทุกขั้นตอนของการเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากสามารถทำให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และยังเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา และยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมากขึ้นอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 364 คน โรงเรียนน้ำพองศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน โรงเรียนน้ำพองศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามนักเรียน 10 ห้องเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มห้องเรียน 1 ห้อง ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 35 คน เป็นห้องควบคุม และอีก 1 ห้อง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 35 คน เป็นห้องทดลอง

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ 5 ระบอบการเมืองการปกครอง ได้แก่ เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครอง รูปแบบของรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ และการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย สามารถแบ่งเป็น 10 แผน ดังนี้

แผนที่ 1 ลักษณะการเมืองการปกครอง

แผนที่ 2 รูปแบบของรัฐ

แผนที่ 3 การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แผนที่ 4 อิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

แผนที่ 5 สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย

แผนที่ 6 ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (ปัญหาความคิดเห็นทางการเมืองของคนไทยที่แตกต่างกัน)

แผนที่ 7 ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (ปัญหาความอ่อนแอของฝ่ายบริหาร)

แผนที่ 8 ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (ปัญหาที่เกิดจากระบบพรรคการเมือง และจริยธรรมนักการเมือง)

แผนที่ 9 การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ)

แผนที่ 10 การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม)

1.4.3 ตัวแปร

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยวิธีการแบบเปิดและการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจ

1.4.4 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนน้ำพองศึกษา ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

1.4.5 ระยะเวลาในการวิจัย

วิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในปีการศึกษาที่ 2563 ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2563 - มีนาคม 2563

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โดยใช้วิธีการแบบเปิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้สถานการณ์หรือปัญหาแบบเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด โดยผ่านกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด เป็นขั้นที่ผู้สอนเสนอสถานการณ์ปัญหาให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับปัญหาซักถามข้อสงสัย และคิดที่จะพิสูจน์หรือแก้ปัญหานั้น ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหาของตนเอง ใช้แนวคิดหรือประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา จนนำไปสู่การค้นพบ และการตรวจสอบความคิดของตนเอง ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มรับฟัง จากนั้นร่วมกันอภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวางหลากหลาย เพื่อให้ได้คำตอบภาพรวมของกลุ่มไปอภิปรายคำตอบในชั้นเรียนพร้อมกับเปรียบเทียบคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นขั้นการประเมินแนวคิดหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา อาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด หรือใช้เวลาน้อยสุด

ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด เรื่องระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นโดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด ที่ได้จากการทำใบกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และพฤติกรรมในชั้นเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบวิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบวิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 สิ้นสุดลง ซึ่งได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา เพื่อหาหนทางขจัดสิ่งที่ทำให้เกิดความขัดข้องเป็นอุปสรรคสามารถมีการพัฒนาได้ โดยบุคคลจะใช้ประสบการณ์และทักษะความรู้มาก่อนสั่งสมเป็นความรู้ใช้แก้ปัญหาใหม่ ซึ่งการวัด

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผู้วิจัยได้ยึดแนวทางตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์ มี 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่กำหนดให้

ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาหรือเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ระบุไว้อย่างสมเหตุสมผล

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถในเชิงอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นว่า สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ และผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด หมายถึง ความรู้สึกพอใจหรือชอบใจหรือสนุกของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ

1.6.1 ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา

1.6.2 ผู้สอนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนในรายวิชาอื่นได้

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
2. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด
4. การหาค่าประสิทธิภาพ
5. ความสามารถในการแก้ปัญหา
6. ความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1.1 หลักสูตรสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.1.1 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

2.1.1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2) ซื่อสัตย์สุจริต

3) มีวินัย

4) ใฝ่เรียนรู้

5) อยู่อย่างพอเพียง

6) มุ่งมั่นในการทำงาน

7) รักความเป็นไทย

8) มีจิตสาธารณะ

2.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เข้าใจการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

2.1.2.1 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3) เศรษฐศาสตร์

การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4) ประวัติศาสตร์

เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5) ภูมิศาสตร์

ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 42) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อัศรา ภานุรักษ์ (2556, น. 48) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน กานวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ปรียา โคตรสาลี (2562, น. 66) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการเตรียมการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการเตรียมการจัดกับเรียนรู้โดยผู้สอนจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

2.2.1.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 42) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตัวเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนด้วยอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร จะวัดและประเมินผลอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้สอนที่มาสอนแทนได้

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงความชำนาญและความเชี่ยวชาญ

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2558, น. 347-348) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้าแผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทนสามารถปฏิบัติการสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชียวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะหรือตำแหน่งได้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญทั้งต่อผู้สอน และต่อผู้เรียน คือ ช่วยให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

2.2.1.3 ลักษณะที่ดีของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 43) กล่าวว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้มี ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดว่าต้องการวัดสิ่งใด และนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์

2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการหาความรู้ด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของผู้สอน

3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน เพราะในเวลา 1 คาบเรียนหรือมากกว่า ถ้าฟังบรรยายโดยไม่ได้ดูสิ่งที่แปลกใหม่อาจเกิดความเบื่อหน่าย สื่อการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตื่นตาตื่นใจในการเรียนตลอดคาบเรียน และถ้าสอนไม่ทันการบอกแหล่งเรียนรู้ไว้จะช่วยให้ผู้เรียนสืบค้นต่อได้แม้ไม่มีผู้สอน จัดเป็นการปลูกฝังความใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่ผู้เรียนทางหนึ่งด้วย

4. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาตามประเด็น หรือวิธีการที่ผู้สอนต้องการประเมิน เช่น การสอนวิทยาศาสตร์ ถ้าจะประเมินโดยให้ใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ และผู้สอนบอล่วงหน้าผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้เครื่องมือเหล่านั้นให้เกิดความรู้ความชำนาญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ทั้งนี้เพราะเวลาในการสอนจริงที่สถานศึกษาอาจถูกกิจกรรมประจำปีของสถานศึกษาเบียดบัง ทำให้ไม่สามารถทำได้ตามที่เขียนแผนไว้ ผู้สอนจึงควรยืดหยุ่นแผนการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การสอนที่มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้และจดจำได้ง่ายกว่าการเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น

7. แปลความได้ตรงกัน เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นมีจุดมุ่งหมายให้ผู้สอนแทนใช้งานร่วมด้วย ดังนั้นการใช้คำหรือข้อความที่อยู่ในแผนควรเป็นสิ่งที่เป็นสากลผู้อ่านแผนหรือผู้ที่ต้องใช้แผนคนอื่น ๆ ต้องเข้าใจได้ตรงกับที่ผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทำเอาไว้

8. มีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีการบูรณาการความรู้ทั้งเนื้อหาและวิธีการดังนั้นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จึงต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้สอนทำการสอน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง แผนการสอนควรเชื่อมโยงความรู้ ทั้งความรู้เดิม และความรู้ใหม่ที่จะเรียนรู้ ตลอดไปจนถึงการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี คือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน แต่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทันต่อเหตุการณ์ แปลความได้ตรงกัน มีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง

2.2.1.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 43) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. ส่วนนำหรือหัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นแผนที่เขียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ใช้กับผู้เรียนระดับใด เรื่องอะไร ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเท่าใด

2. ตัวแผนการจัดการเรียนรู้จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 สาระ

2.2 มาตรฐานการเรียนรู้

2.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

2.4 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.5 สาระสำคัญ

2.6 จุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง

2.7 สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

2.8 กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้

2.9 สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

2.10 การวัดและประเมินผลประกอบด้วย วิธีการประเมิน, เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

2.11 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

2.12 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

3. ท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนนี้เป็นส่วนที่ผู้สอนบันทึกการสังเกตที่พบจากการนำแผนไปใช้ เช่น ปัญหาและแนวทางการแก้ไข กิจกรรมเสนอแนะ และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ในการนำไปใช้ต่อไป อีกส่วนหนึ่งของท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ได้แก่ ใบงาน แบบทดสอบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้น ๆ เป็นต้น

ปรีชา ธรฤทธิ์ (2551, น. 1-5) กล่าวว่าองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. ชื่อเรื่อง หมายถึง ชื่อเรื่องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. เป้าหมายการเรียนรู้ หมายถึง จุดประสงค์ ซึ่งมี 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความคิด มักใช้พฤติกรรม บอก อธิบาย

2.2 ด้านกระบวนการ เป็นการนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือการจัดกระทำข้อมูลความรู้ ให้อยู่ในรูปที่ผู้อื่นเข้าใจง่าย หรือการใช้ความรู้ในการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือก พฤติกรรมที่เหมาะกับการนำมาใช้ ได้แก่ เขียนแผนผังความคิด สรุปความรู้ วางแผนการดำเนินงาน เขียนบรรยายความ อ่านออกเสียง ออกแบบ เป็นต้น

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด รู้ดีรู้ชั่วว่าควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมกับปฏิบัติในสิ่งดี ๆ ตามความรู้สึกนึกคิดนั้น ๆ พฤติกรรมที่เหมาะกับการนำมาใช้ ได้แก่ แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก เป็นต้น

3. สาระสำคัญ ต้องเขียนให้สามารถบ่งขอกถึงเป้าหมายของการเรียนรู้หัวข้อเรื่องและแก่นของเนื้อหาต้องเขียนให้ครบ 3 ส่วน ได้แก่

3.1 หลักการ คือ แก่นของเนื้อหา

3.2 เนื้อหาสาระ คือ ชื่อหัวข้อเรื่องที่ใช้สอน

3.3 คุณลักษณะที่พึ่งประสงค์ คือ ส่วนที่เป็นหมาย

4. ผลงานที่แสดงผลการเรียนรู้ หมายถึง ผลงานประเภทใดและมีกี่ชิ้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายการเรียนรู้

5. การประเมินผลงาน หมายถึง การกำหนดระดับคุณภาพของผลงานโดยควรกำหนดเป็น 4 ระดับ โดยกำหนดจากระดับ 1 ไปหาระดับ 4

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 การเขียนคำถามท้าทาย หมายถึง คำถามท้าทายคือคำถามที่กระตุ้นให้ความรู้ แนวทางปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมาย เช่น เป้าหมายระบุว่าอธิบายหลักการสร้างคำซ้อน ควรตั้งคำถามท้าทายว่าการสร้างคำซ้อนมีหลักการอย่างไรบ้าง

6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือ ต้องจัดให้บรรลุเป้าหมายทุกข้อ และเกิดผลงานตามที่กำหนดทุกรายการ ดังนั้นจึงต้องยึดเป้าหมายเป็นหลักในการจัดกิจกรรม ถ้ามีกิจกรรมหลายชั่วโมงในแผนเดียวกัน ควรแยกแยะให้ชัดเจนว่าแต่ละชั่วโมงมีการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง และในการใช้สื่อ อุปกรณ์ ต้องระบุว่าในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ใช้สื่อ อุปกรณ์ใด นอกจากนี้ควรมีคำถามสำคัญ เพื่อกระตุ้นให้หาคำตอบของคำถามท้าทาย

7. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ หมายถึง การระบุเฉพาะสิ่งที่กล่าวถึงในกิจกรรมการเรียนรู้และต้องระบุให้ชัดเจน เช่น ใบความรู้ วิดีทัศน์ นอกจากนี้ต้องเรียงตามลำดับการใช้

8. สรุปผลการเรียนรู้ หมายถึง การเขียนหลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้โดยบันทึกว่าด้านความรู้ความคิด ด้านกระบวนการหรือด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม มีผลการเรียนรู้เป็นที่น่าพอใจหรือไม่เพียงใด มีปัญหาหรือไม่อย่างไร ถ้ามีจะแก้ปัญหาอย่างไร

วัชราภรณ์ เชี่ยววัฒนา (2561, น. 195-201) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. สาระสำคัญหรือสังเขปหัวข้อ หมายถึง บทสรุปของเนื้อหา เป็นบทสรุปที่สั้นที่สุดของเนื้อหา คือ หัวใจของเรื่อง เป็นการเน้นถึงนิยาม ความหมายหรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องที่จัดการเรียนการสอนหลักการทฤษฎี กฎ ตลอดจนคติพจน์หรือสัจพจน์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหรือภายหลังที่เสร็จสิ้นการเรียนการสอน อาจเรียกได้ว่าจุดประสงค์ปลายทาง โดยทั่วไปจุดประสงค์การเรียนรู้จะถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร โดยผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ควรครอบคลุมทั้ง 3 พิสัย ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ที่ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

3. หลักฐานการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีการวางแผนในการหาหลักฐานการเรียนรู้และระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ข้อความระบุพฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากผ่านการเรียนการสอนแล้ว โดยมีองค์ประกอบครบ 3 ประการ คือ (ก) พฤติกรรมที่คาดหวัง โดยขึ้นต้นด้วยคำกิริยาและลงท้ายด้วยคำว่าได้ (ข) สถานการณ์ คือ

สภาพการณ์หรือเงื่อนไขในการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา และ (ค) เกณฑ์ คือ การกำหนดปริมาณการแสดงพฤติกรรมว่าผู้เรียนจะต้องทำได้มากน้อยเพียงใด จึงจะเป็นที่ยอมรับ

5. เนื้อหาวิชาหรือสาระการเรียนรู้ หมายถึงเนื้อหาที่ครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

6. กิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรซึ่งในปัจจุบันมุ่งให้จัดโดยเน้นผู้เรียนเป็น นอกจากนี้ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและลักษณะของเนื้อหาวิชาและเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

7. สื่อการเรียนการสอน จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ (ก) สื่อที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรแกรม เป็นต้น (ข) สื่อที่เป็นวัสดุ ได้แก่ รูปภาพ แผนที่ หุ่นจำลอง ใบงาน อุปกรณ์ชิ้นงาน ใบความรู้ เป็นต้น (ค) สื่อที่เป็นเทคนิคหรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง เป็นต้น

8. การวัดและประเมินผล ในการวางแผนด้านการวัดและประเมินผลครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

9. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะทำการบันทึกหลังจากการจัดการเรียนรู้ทั้งในส่วนของผู้เรียนและการสอน โดยสามารถบันทึกเป็น 3 หัวข้อ คือ (ก) ผลการเรียนรู้เชิงปริมาณและคุณภาพ (ข) ปัญหาและอุปสรรคทั้งก่อนสอน ขณะสอนและหลังทำการสอน และ (ค) ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขเพื่อแก้ไขปรับปรุง

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ (1) ส่วนหัวแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ส่วนที่ทำให้เห็นภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ (2) ส่วนแผนการจัดการเรียน คือ ส่วนที่ประกอบไปด้วยมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และ (3) ส่วนท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ส่วนบันทึกการสังเกตการสอนและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

2.2.1.5 ขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้

สุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2527, อ้างถึงใน สิรินภา กิจเกื้อกูล, 2552, น. 2) กล่าวถึงขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐาน และตัวชี้วัด
2. สำรวจปัญหาและทรัพยากรท้องถิ่น

3. วิเคราะห์ผู้เรียนด้านความรู้ คุณธรรม ทักษะ เจตคติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

4. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

5. จัดลำดับเนื้อหา สาระ

6. เลือกใช้เทคนิค วิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

7. สร้างและพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้

8. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

9. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร ปัญหา และผู้เรียน จากนั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดดับเนื้อหา สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน สร้างสื่อการเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1.6 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2543, น. 121) แผนการจัดการเรียนรู้จะอำนวยประโยชน์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอน สอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอน ย่อมจะสอนด้วยความแคล่วคล่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะเตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแบบแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ เกิดเจตคติ ความคิด เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อกาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าสอนไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอน มีเอกสารเตือนความจำสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจ คือ มั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุ คือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระจ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียน ดังนี้ แผนการจัดการเรียนครูช่วยให้ผู้สอนมีความมั่นใจ การจัดการเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า อีกทั้งบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน

2.2.2 การจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสาระที่ว่าด้วยเรื่องของระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพื่อความสันติสุขในประเทศชาติและสังคมโลก ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก

2. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

3. ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

4. ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและเสนอแนวทางพัฒนา

5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

6. วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

7. เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

8. วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ผู้วิจัยจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความตระหนักในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้นักเรียนได้วิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาและการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาได้

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach)

2.3.1 ความหมายของวิธีการแบบเปิด

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2547, น. 30) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด

วิจารณ์ พานิช (2557, น. 1) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการแบบเปิด หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ครูใช้โจทย์สถานการณ์ ปัญหาปลายเปิดในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนเป็นผู้นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของตน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน เพื่อเรียนรู้วิธีการคิดและวิธีการทำความเข้าใจทั้งของตนเองและของผู้อื่นร่วมกัน

สุชาติ ไชยวัณ และดวงหทัย กาศวิบูลย์ (2557, น. 326) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการแบบเปิด หมายถึง แนวทางการสอนที่ใช้ปัญหาปลายเปิดหรือมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธี การพิจารณาคำตอบของปัญหาเปิด จะไม่ตัดสินเฉพาะความถูกผิดของคำตอบ แต่จะพิจารณาถึงเหตุผลว่ามีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด

Nohda (1986, อ้างถึงใน อิฟฟัต กาแดร์, 2559, น. 11) ได้ให้ความหมายว่า วิธีการแบบเปิด หมายถึง วิธีการสอนหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

ลงมือทำด้วยตนเอง เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถแก้ปัญหาได้หลากหลาย หรือพัฒนาไปเป็นปัญหาใหม่

สรุปได้ว่า วิธีการแบบเปิด (Open Approach) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ โดยการใช้ปัญหาแบบเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด โดยผ่านกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียน 4 ขั้น ตามวิธีการแบบเปิด คือ การนำเสนอปัญหาปลายเปิด การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การอภิปรายทั้งชั้นเรียน การสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของยักเรียนที่เกิดในชั้นเรียน

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการแบบเปิด

Nohda (2000, อ้างถึงใน จารุวรรณ สอนแปง, 2559, น. 52) ได้กล่าวว่า วิธีการแบบเปิดมีแนวคิดสำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. การเปิดใจของนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาควรจะเป็นไปเพื่อทำให้การเรียนของผู้เรียนในปัจจุบัน เปิดทางไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต ผู้เรียนแต่ละคนค้นหาแนวทางชีวิตของตนเอง โดยอาศัยแนวคิด ทักษะ ความรู้ และความเข้าใจ เพราะฉะนั้นผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด สำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจ จึงกล่าวได้ว่าผู้สอนที่ใช้วิธีการแบบเปิดต้องเป็นผู้ที่มีความพยายามทำความเข้าใจแนวคิดของผู้เรียน ทำให้แนวคิดของผู้เรียนอยู่ในระดับสูงขึ้น โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) มีความสัมพันธ์กับความเป็นอิสระในกิจกรรมของผู้เรียน 2) มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของความรู้ และ 3) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจที่มีประโยชน์ของผู้เรียนในชั้นเรียน

2. การเปิดและชนิดของปัญหาปลายเปิด ในวิธีการแบบเปิดดังกล่าวนี้มีการยอมรับทั้งปัญหาที่มีคำตอบเดียว และปัญหาที่มีคำตอบที่หลากหลาย อีกทั้งยังยอมรับทั้งปัญหาที่ปัญหาหนึ่ง ๆ มีปัญหารวมอยู่ในปัญหานั้นด้วย ซึ่งปัญหาที่ใช้ในวิธีการแบบเปิดเป็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่เคยประสบมาก่อน โดยจำแนกปัญหาปลายเปิดออกเป็น 3 ชนิด คือ 1) กระบวนการแบบเปิด 2) ผลลัพธ์เปิด และ 3) แนวทางการพัฒนาปัญหาเปิด

3. การประเมินแนวทางคำตอบของผู้เรียน เป็นการประเมินกิจกรรมของผู้เรียนในการสอนที่ใช้วิธีการแบบเป็นการประเมินที่ไม่ใช่เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อการส่งเสริมแนวทางในการคิด

สรุปได้ว่า วิธีการแบบเปิดมีแนวคิดสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การเปิดใจของนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาควรจะเป็นไป เพื่อทำให้การเรียนของผู้เรียนในปัจจุบัน เปิดทางไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต การเปิดและชนิดของปัญหาปลายเปิด ในวิธีการแบบเปิดดังกล่าวนี้มีการยอมรับทั้งปัญหาที่มีคำตอบเดียว และปัญหาที่มีคำตอบที่หลากหลาย และการประเมินแนวทางคำตอบของผู้เรียน เป็นการประเมินกิจกรรมของผู้เรียนในการสอนที่ใช้วิธีการแบบเป็นการประเมินที่ไม่ใช่เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อการส่งเสริมแนวทางในการคิด

2.3.3 ชนิดของปัญหาปลายเปิด

Nohda (2000, อ้างถึงใน ตติมา ทิพย์จินดาชัยกุล, 2557, น. 12) ได้จำแนกชนิดของปัญหาปลายเปิดมี 3 แบบ ได้แก่

1. กระบวนการเปิด คือ มีวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องหลายทาง
2. ผลลัพธ์เปิด คือ มีคำตอบถูกหลากหลายคำตอบ
3. แนวทางการพัฒนาเปิด คือ สามารถที่จะพัฒนาไปเป็นปัญหาใหม่ได้หลากหลาย โดยการเปลี่ยนเงื่อนไขหรือคุณลักษณะ หรือวิธีคิดที่ครูต้องการให้ผู้เรียนมาใช้เพื่อแก้ปัญหามีกี่วิธี และปัญหาที่ผู้สอนต้องการให้นักเรียนสร้างขึ้นจากปัญหาเดิมเป็นประเภทใด

สรุปได้ว่า ปัญหาปลายเปิด มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กระบวนการเปิด 2) ผลลัพธ์เปิด 3) แนวทางการพัฒนาเปิด ซึ่งสามารถทำให้ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการสอนแบบวิธีการแบบเปิดได้

2.3.4 ขั้นตอนของวิธีการแบบเปิด

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2553, น. 193-206) ได้พัฒนาวิธีการสอนแบบเปิดจากฉบับญี่ปุ่นให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยได้ง่ายขึ้น โดยวิธีการแบบเปิดมีทั้งหมด 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด เป็นขั้นที่ผู้สอนแสดงสถานการณ์แรกให้แก่ผู้เรียน โดยให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหาซักถามข้อสงสัย และคิดที่จะพิสูจน์หรือแก้ปัญหานั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหาโดยนักเรียนจะสร้างวิธีแก้ปัญหาของตนเอง ใช้แนวคิดหรือประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา จดบันทึกและสะท้อนวิธีการแก้ปัญหาผ่านการเขียนอธิบายด้วยแนวคิดของนักเรียนเอง พยายามที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกเหนือจากการหาเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น จนนำไปสู่การค้นพบ และการตรวจสอบความคิดของตนเอง ปรับปรุงให้เป็นแนวคิดใหม่ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายและเปรียบเทียบทั้งชั้นเรียน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนนำแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหามานำเสนอ ผู้เรียนจะเกิดการเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับแนวคิดอื่น ๆ ที่ถูกนำเสนอ นำไปสู่การตรวจสอบ และสะท้อนวิธีการแก้ปัญหานั้นร่วมกันกับเพื่อนและผู้สอน รวมไปถึงการรับฟัง และแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นขั้นการประเมินแนวคิดหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา อาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด หรือใช้เวลาน้อยสุด

อังคณา ตุงคะสมิต และลัดดา ศิลาน้อย (2557, น. 82-85) ได้พัฒนาวิธีการสอนแบบเปิดซึ่งพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย โดยวิธีการแบบเปิดมีทั้งหมด 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด เป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดสถานการณ์แรกโดยใช้สื่อที่หลากหลายร่วมกับคำถาม เพื่อตรึงความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดความคิด ทั้งเกม เพลง

ภาพ วิดีทัศน์ ข่าวเหตุการณ์ คลิปวิดีโอ ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน แล้วตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้เปิดความคิดที่หลากหลาย คำตอบของนักเรียนจะไม่กำหนดว่าผิดหรือถูก ซึ่งจะใช้การถามเป็นรายบุคคล เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นขั้นที่กำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนคิดค้นหาวิธีการ หาคำตอบ จากสถานการณ์ปัญหาแรกด้วยกระบวนคิดของตนเอง ภายใต้การสนับสนุนของผู้สอน ด้วยการเสริมแรงคำตอบของผู้เรียน จากคำตอบหรือแนวคิดของผู้เรียนแต่ละคนแล้ว ผู้สอนจะกำหนดสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ เป็นสถานการณ์ที่ 2 ที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ 1 ซึ่งจะเน้นสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพ ข่าว กรณีตัวอย่าง วีดีทัศน์ เพื่อให้เห็นความหลากหลายของเนื้อหา ให้ผู้เรียนตอบประเด็นคำถามที่ครูกำหนดจากสถานการณ์ที่ 2 ผู้เรียนตอบคำถามจากประเด็นที่กำหนด ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในคำตอบทุกคำตอบ ด้วยการเชื่อมโยงคำตอบของผู้เรียนไปสู่ประเด็นคำถามใหม่ เพื่อความกระจ่างชัดในคำตอบและผลจากคำตอบที่หลากหลาย ผู้สอนพยายามรวบรวมคำตอบไปสู่สถานการณ์ที่ 3 ต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ เป็นขั้นผู้สอน แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และให้ผู้เรียนอภิปรายคำตอบในกลุ่มอย่างกว้างขวาง หลากหลาย โดยครูคอยกระตุ้น เสริมแรงผู้เรียน จากนั้นนำเสนอคำตอบภาพรวม เพื่อให้ผู้เรียนอภิปรายคำตอบในชั้นเรียนพร้อมกับเปรียบเทียบคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นขั้นการสรุปเชื่อมโยงความคิด แนวคำตอบ หรือวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนทั้งชั้น ผู้สอนจะใช้ประเด็นคำถามเสริมมาพูดคุย จนมีความเข้าใจที่ชัดเจน ซึ่งผู้สอนต้องใช้กระบวนการเสริมแรงผู้เรียนในคำตอบเวลา ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดวิธีการสรุปเชื่อมโยงความคิดของนักเรียนด้วยชิ้นงานรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนผังความคิด การเขียนคำขวัญ การทำโครงงาน การเขียนเรียงความ การทำแผ่นพับ จัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

Nohda (2000, อ้างถึงใน ตติมา ทิพย์จินดาชัยกุล, 2557, น. 12) ได้เสนอวิธีการแบบเปิดมีทั้งหมด 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาปลายเปิดให้ผู้เรียนได้เผชิญโดยที่ผู้สอนไม่ได้แนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ซึ่งลักษณะของปัญหาอยู่ในรูปของสถานการณ์ เช่น การเล่นเกม ปัญหานั้นไม่สามารถหาคำตอบได้ในทันที ซึ่งวิธีการแก้ปัญหานั้นจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครูว่าตั้งใจจะกำหนดปัญหาที่ครูต้องงการให้นักเรียนแก้ไขสถานการณ์ที่กำหนดเป็นปัญหาปลายเปิดชนิดใด ซึ่งชนิดของปัญหาปลายเปิดมี 3 ชนิด ได้แก่ 1) กระบวนการเปิด 2) ผลลัพธ์เปิด และ 3) แนวทางการพัฒนาเปิด

ขั้นที่ 2 แก้ปัญหา เป็นขั้นตอนหาวิธีการที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยนักเรียนแต่ละคนเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล และผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายถึงความเกี่ยวข้องกันของแต่ละวิธีและนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 3 ขยายปัญหา เป็นขั้นตอนการขยายสู่ขั้นตอนใหม่ โดยอาศัยฐานจากปัญหาเดิมและพิจารณาจากขั้นตอนการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของวิธีการแบบเปิด ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด เป็นขั้นที่ผู้สอนเสนอสถานการณ์ปัญหาให้แก่ผู้เรียน โดยใช้สื่อที่หลากหลายร่วมกับคำถาม เพื่อตรึงความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดความคิด ทำความเข้าใจกับปัญหา ซักถามข้อสงสัย และคิดที่จะพิสูจน์หรือแก้ปัญหานั้น ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จักการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหาของตนเอง ใช้แนวคิดหรือประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา จนนำไปสู่การค้นพบ และการตรวจสอบความคิดของตนเอง ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ เป็นขั้นผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มรับฟัง จากนั้นร่วมกันอภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวางหลากหลาย เพื่อให้ได้คำตอบภาพรวมของกลุ่มไปอภิปรายคำตอบในชั้นเรียนพร้อมกับเปรียบเทียบคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นขั้นการประเมินแนวคิดหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา อาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด หรือใช้เวลาน้อยสุด

2.3.5 บทบาทสำคัญของผู้สอนในวิธีการแบบเปิด

วิญญู ศรีบุญเรือง (2549, น. 63-64) ได้ศึกษาบทบาทของผู้สอนที่ใช้วิธีการแบบเปิด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอนในฐานะ ผู้สำรวจภายนอก คือผู้สอนใช้การสังเกต การถาม และเน้นย้ำให้ผู้เรียนศึกษาใบงานหรือคำสั่งให้ละเอียดก่อนทำกิจกรรม ถ้าหากไม่เข้าใจให้สอบถามเพื่อผู้สอนจะได้อภิปราย และขณะผู้เรียนทำกิจกรรมผู้สอนจะเดินสำรวจตรวจการทำงาน ชิ้นงานผู้เรียนแต่ละกลุ่มเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่ใบงานกำหนดหรือผู้เรียนทำอะไรอยู่ ลักษณะของคำถามที่ใช้นั้นไม่เป็นการชี้นำแนวคิด แต่เป็นคำถาม เพื่อตรวจสอบความคิดกับสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

2. บทบาทของผู้สอนในฐานะ ผู้อำนวยความสะดวก คือ ผู้สอนจะใช้คำถามหรือคำพูดเพื่อกระตุ้นความคิด เมื่อนักเรียนพบปัญหาแทนการบอกโดยตรง ลักษณะการพูดหรือใช้คำถาม

ของผู้สอนจะมีส่วนสนับสนุน ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมาย คำอธิบายด้วยด้วยตนเอง โดยที่ผู้เรียนรู้สึกว่าไม่มีคำว่าผิดถูกต้อง เช่น มีมากกว่านั้น ต้องมีแนวทางอีก ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด

วายุคล รบศึก (2550, น. 75) ได้ศึกษาบทบาทของผู้สอนในวิธีการแบบเปิดสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อหรือสนับสนุนการนำเสนอและการเปลี่ยนแนวคิดของผู้เรียน

2. ผู้สอนสร้างโอกาสโดยให้ผู้เรียนได้ข้องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาปลายเปิด รับฟังนักเรียนนำเสนอและแลกเปลี่ยนแนวคิด สังเกตและบันทึกแนวคิดนั้นอย่างละเอียด

3. ถามโดยใช้คำถามที่สร้างจากยุทธวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน เพื่อขยายหรือดึงแนวคิดของผู้เรียน

4. บันทึกแนวคิดนักเรียนอย่างละเอียดและพูดสะท้อนผลเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวคิดเหล่านั้น

5. ผู้สอนอภิปรายเกี่ยวกับคำ ภาษาที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด โดยคำนึงถึงคำและความสัมพันธ์กับยุทธวิธีที่นักเรียนเคยใช้หรือคาดหวังจะใช้ในการแก้ปัญหาอย่างกว้างและหลากหลาย

นภาพร วรเนตรสุดาทิพย์ (2557, น. 78-79) ได้ศึกษาบทบาทของผู้สอนในวิธีการแบบเปิดสามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ผู้สอนจัดเตรียมสื่อและสภาพแวดล้อมให้น่าเรียน ใช้คำถามและคำพูดเพื่อกระตุ้นความคิด เปิดโอกาสผู้เรียนมีอิสระทางความคิด กระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้หลากหลายและแตกต่างกัน ผู้สอนใช้การสังเกต การตรวจชิ้นงาน การนำเสนองานหน้าชั้น ครูบันทึกสิ่งที่เกิดในชั้นเรียน ผู้สอนมีบทบาทร่วมสรุปและให้แรวความรู้เสริมบ้างในช่วงทำกิจกรรม แต่จะเป็นนักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า บทบาทสำคัญของผู้สอนในวิธีการแบบเปิด จะต้องเป็นผู้สำรวจภายนอก คือ ผู้สอนใช้การสังเกต การถาม และเน้นย้ำให้ผู้เรียนศึกษาใบงานหรือคำสั่งให้ละเอียดก่อนทำกิจกรรม และเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือผู้สอนจะใช้คำถามหรือคำพูดเพื่อกระตุ้นความคิด เมื่อนักเรียนพบปัญหาแทนการบอกโดยตรง ลักษณะการพูดหรือใช้คำถามของผู้สอนจะมีส่วนสนับสนุน ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมาย คำอธิบายด้วยด้วยตนเอง

2.4 การหาค่าประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ผลสำเร็จในการพิจารณาตามแง่ของเศรษฐศาสตร์ตามตัวบ่งชี้ คือ ความประหยัด คุ้มค่า (ต้นทุน ทรัพยากร เวลา) ความทันเวลา และมีคุณภาพ

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 153-155) ได้กล่าวเกี่ยวกับการประสิทธิภาพ ซึ่งมีวิธีการที่สร้างขึ้น 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพที่ใช้หลักของความรู้และเหตุผล ตัดสินคุณค่าสื่อการเรียนการสอน ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่าเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อสรุปผลการประเมินของแต่ละท่าน มาหาค่าประสิทธิภาพต่อไป

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ เป็นวิธีการที่นำสื่อไปทดลองใช้กับนักเรียน การหาค่าประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนโปรแกรม แบบฝึกทักษะ เอกสารประกอบ ประสิทธิภาพจะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ จากการทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบย่อย จะแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น E_1/E_2 = 70/70, E_1/E_2 = 75/75, E_1/E_2 = 80/80 เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ซึ่งมีการให้ความหมายที่แตกต่างกัน เช่น E_1/E_2 = 80/80 ดังนี้ เกณฑ์ 80/80

2.1 การให้ความหมาย ในตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัด, แบบทดสอบย่อย ถ้าได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ให้เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ในส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมด ที่ทำแบบทดสอบตอนหลังเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ซึ่งสูตรการหา E_1 และ E_2 ได้แก่

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \qquad (2\text{-}1)$$

$$E_1 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100 \qquad (2\text{-}2)$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum X$ แทน คะแนนแบบฝึกหัด/งาน

$\sum F$ แทน คะแนนของผลลัพธ์

A แทน คะแนนเต็มในแบบฝึกหัดทุกชิ้น

B แทน คะแนนเต็มในการทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

2.2 ความหมายที่ 2 ในเกณฑ์ 80/80 80 ตัวแรก คือจำนวนนักเรียนในการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - Test) ได้คะแนนเฉลี่ย 80 ใน 80 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ยจากนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนทุกคน ซึ่งสามารถอธิบายให้ชัดเจนได้ดังนี้ ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม 100 เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 85 ในการทดสอบ 2 ครั้ง จะได้ค่าเท่ากับ 85-10=75 ดังนั้น (75/90) x 100 = 83.33 % ถือได้ว่าสูงกว่าเกณฑ์ (E_2 = 80)

เกณฑ์ 80/80 หมายถึง ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียน ร้อยละ 80 ที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน ร้อยละ 80 ทั้งหมด ในตัวเลข 80 ตัวหลัง คือนักเรียนทั้งหมดที่ได้ทำแบบทดสอบในครั้งนั้น ยกตัวอย่าง มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของ นักเรียนทั้งหมด คือ 32 ทุกคนได้คะแนนสอบก่อนเรียนถึง ร้อยละ 80 (E_1) ใน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนทั้งหมด (40 คน) เฉลี่ยแล้วได้ ร้อยละ 80

2.5 ความสามารถในการแก้ปัญหา

2.5.1 ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 6) ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

สุทธิพงษ์ พงษ์วร (2555, น. 29) ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ความถูกต้อง ซึ่งในขั้นตอนของการวิเคราะห์จะมีความหมายรวมไปถึงการจัดลำดับ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง การประเมินและการตัดสินใจเลือกเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

อิฟฟัต กาเดร์ (2559, น. 24) ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการหาคำตอบ จากปัญหาสถานการณ์ หรือคำถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ โดยไม่ได้ระบุวิธีการหาคำตอบขึ้นอยู่กับการใช้ความรู้ ประสบการณ์ และการตัดสินใจ เพื่อใช้ในการคิดแก้ปัญหาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา เพื่อหาหนทางขจัดสิ่งที่ทำให้เกิดความขัดข้อง เป็นอุปสรรค และสามารถมีการพัฒนาได้ โดยบุคคลจะใช้ประสบการณ์และทักษะความรู้มาก่อนสั่งสมเป็นความรู้ใช้แก้ปัญหาใหม่

2.5.2 ขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา

ธนะวัชร จริยะภูมิ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2559, น. 194-195) กล่าวถึง ขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา คือ การเข้าใจกับปัญหา

ขั้นที่ 2 ค้นหาข้อมูล คือ ขั้นตอนของการรวบรวมและสรุปข้อมูล เพื่อใช้ในการหาแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 ค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหามากที่สุด

ขั้นที่ 4 เลือกวิธีการแก้ปัญหา คือ การวิเคราะห์ สรุป และเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสุด

ขั้นที่ 5 ยอมรับการแก้ปัญหา คือ การนำวิธีในการแก้ปัญหาที่ไปใช้การแก้ปัญหามาคิดพิจารณาอย่างละเอียดและนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

Weir (1974, อ้างถึงใน อิฟฟัต กาเดร์, 2559, น. 25) กล่าวถึง ขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่กำหนดให้

ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุของปัญหา หรือเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ระบุไว้อย่างสมเหตุสมผล

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถในเชิงอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นว่า สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ และผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2553, น. 85-88) กล่าวถึง อริยสัจสี่และวิธีการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทุกข์ คือ การระบุปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาต้องการแก้ไข

ขั้นที่ 2 สมุทัย คือ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและตั้งสมมตฐาน

ขั้นที่ 3 นิโรธ คือ การทดลองเพื่อพิสูจน์และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 มรรค คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุป

สรุปได้ว่า การแก้ปัญหา ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 4 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่กำหนดให้ ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาหรือเสนอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ระบุไว้อย่างสมเหตุสมผล ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถในเชิงอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นว่า สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ และผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการแก้ปัญหา ผลที่ได้จากการค้นพบจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดหรือสิ่งใหม่ เพื่อนำไปสร้างกฎเกณฑ์ ความรู้ที่จะใช้ในการแก้ปัญหาในครั้งต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดและความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบเปิดสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาได้ เนื่องจาก ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าในขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด เป็นขั้นที่ผู้สอนเสนอสถานการณ์ปัญหาให้แก่ผู้เรียน โดยให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหาซักถามข้อสงสัย และคิดที่จะพิสูจน์หรือแก้ปัญหานั้น ทำให้ผู้เรียนได้ลองระบุปัญหาร่วมอภิปรายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา (ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา) ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหาของตนเอง ใช้แนวคิดหรือประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา จนนำไปสู่การค้นพบ และการตรวจสอบความคิดของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา (ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์) ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มรับฟัง จากนั้นร่วมกันอภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวางหลากหลาย เพื่อให้ได้คำตอบภาพรวมของกลุ่มไปอภิปรายคำตอบในชั้นเรียนพร้อมกับเปรียบเทียบคำตอบ และวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ขั้นตอนการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทั้ง 4 ขั้นตอนอีกครั้ง ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

เป็นขั้นการประเมินแนวคิดหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา อาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด หรือใช้เวลาน้อยสุด ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา (ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์)

2.6 ความพึงพอใจ

2.6.1 ความหมายของพึงพอใจ

ฉัตรชัย คงสุข (2535, อ้างถึงใน อภิเดช วิสีปัต, 2561, น. 3) ให้ความหมายของความพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประภาส เกตุแก้ว (2546, น. 321) ให้ความหมายของความพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของมนุษย์ที่เกี่ยวกับอารมณ์ จากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งแสดงออกมาทางพฤติกรรม

สุวัฒนา ใบเจริญ (2540, น. 27) ให้ความหมายของความพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต้อสิ่งนั้น ๆ เมื่อบุคคลอุทิศแรงกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้น ๆ

Good (1973, p. 320) ให้ความหมายของความพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ

2.6.2 แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ

วิชัย เหลืองธรรมชาติ (2531, น. 9) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ คือ พึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่อยู่ในที่ย่อยมีความต้องการขั้นฐานไม่ต่างกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541, น. 138-193) กล่าวว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้กับใครนั้นต้องมีสาเหตุที่สำคัญก่อให้เกิดผล สาเหตุนั้นก็คือการจูงใจ เพราะการจูงใจเป็นสิ่งเร้า และความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการ ดังนั้นความพึงพอใจนั้นเป็นความพอใจเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง

2.6.3 การวัดความพึงพอใจ

ปริญญา จเรรัชต์ และคณะ (2546, น.5) กล่าวว่า มาตรวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามโดยผู้สอนจะออกแบบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระคำถามดังกล่าวตามความพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริการ การบริหาร และเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกตเป็นวิธีการ วัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดกิริยาท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ มีวิธีวัดดังนี้ 1) การใช้แบบสอบถาม 2) การสัมภาษณ์ และ 3) การสังเกต

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

ณัชชา ทนุธรรมนอก และเพ็ญณี แนรอท (2553, น. 42-49) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณ์ที่พึงประสงค์ แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกผลการสอนประจำวันของครู และแบบสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 91.18 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

กุลจิรา รักษนคร, พันทิวา เหล่าสมบัติ และปิยะธิดา ประทุมศิริ (2557, น. 8-19) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง “กินดีมีสุข” โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กินดี มีสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 แผน 2) ประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอน และแบบสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้โดยครูผู้ร่วมวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 10 ข้อ แบบอัตนัย 2 ข้อ พบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ใช้สถานการณ์ปัญหาปลายเปิดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย แสดงความคิดได้อย่างอิสระ คำสั่งในกิจกรรมกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น นักเรียนส่วนใหญ่เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้ดี มีความยืดหยุ่นในการคิด และเกิดแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย ใช้เหตุผลอ้างอิงหรือสนับสนุนแนวคิดของกลุ่มและตนเองได้ มีการผลัดเปลี่ยนกันเป็นกลุ่ม กล้าที่จะเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่มการนำเสนอผลงานและการปฏิบัติของนักเรียน พบว่า นักเรียนเกิดแนวคิดมีวิธีการคิดแก้ปัญหาและการจัดสิ่งของเข้าที่ได้ดีจากสถานการณ์ปัญหาที่หลากหลาย สามารถอธิบายเหตุผล สนับสนุนผลงานของตนเองได้อย่างมั่นใจ และสามารถแบ่งหน้าที่ในการทำงานกลุ่มได้ดีขึ้น เป็นลำดับ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง กินดี มีสุข พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82 มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 77.27 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

อังคณา ตุงคะสมิต และลัดดา ศิลาน้อย (2558, น. 8-19) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 ห้องเรียน จำนวน 141 คน ครูพี่เลี้ยงประจำวิชา จำนวน 2 คน และอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 2 คน พบว่า 1) ผลของการพัฒนารูปแบบกระบวนการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา พบว่า รูปแบบของการสอน ซึ่งใช้การพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย (R&D) มีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด (Posing open-ended Problem) ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Students’ Self Learning Through Problem Solving) ขั้นที่ 3 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ (Whole Class Discussion and Comparison) ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (Summarization Through Connecting Students’ Ideas Emerged in the Classroom)

2) ผลจากการศึกษาโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิดของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) ทั้ง 4 คน ซึ่งสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 2.1) ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนที่ 1 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.38 ห้องเรียนที่ 2 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 97.14 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.50 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนที่ 1 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.52 และห้องเรียนที่ 2 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 72.22 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.64 2.2) ด้านทักษะการคิดของนักเรียนทั้ง 4 ห้องเรียน ที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนได้ทำการวิจัย พบว่า ผลคะแนนทักษะการคิดโดยใช้การวิจัยด้วยการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 1 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 77.14 และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 77.42 ส่วนทักษะการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 2 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 77.14 และมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 73.90 คะแนน ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนที่ 1 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 77.14 และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 73.04 ส่วนคะแนนทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ห้องเรียนที่ 2 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 72.22 และมีทักษะการคิดวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 75.27

อิทธิพัทธ์ ศุภรัตนาวงศ์ (2558, น. 69 -106) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนและหลัง เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ บทเรียนในสังคมออนไลน์ Edmodo แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์อยู่ในระดับสูง 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

ศศิธร พงษ์โภคา และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2558, น. 63-98) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนและหลัง เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องมนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบสอบถามความคิดเห็น พบว่า 1) ผลการเรียนรู้เรื่อง มนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) พัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนสูงขึ้นตามลำดับ (3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อิฟฟัต กาเดร์ (2559, น. 32-71) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ร่วมกับรูปแบบ SSCS ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS เรื่อง แบบจำลองอะตอม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง แบบจำลองอะตอม แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย และแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.22 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 68.89 2) นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการทางการเรียนหลังจากจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS เฉลี่ยเท่ากับ 55.20 มีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง 3) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.42 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.17 (4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างดี 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS อยู่ในระดับมาก

อินทิรา ศรีอรุณ และอังคณา ตุงคะสมิต (2559, น. 79-87) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) 2) เครื่องมือที่ใช้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบันทึกการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า 1) การใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ด้วยขั้นตอนอันมีประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 78.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 73.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

รุ่งนภา ศรีลาศักดิ์ และมณฑา ชุ่มสุคนธ (2560, น. 760-769) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชา หน้าที่พลเมือง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน พบว่า 1) ผลการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.20 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 72.70 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 3) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ปิยบุตร ถิ่นถา, ชรินทร์ มั่งคั่ง และเชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2560, น. 819-833) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิดจำนวน 7 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ 20 ชั่วโมง แบบวัดระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาและแบบทดสอบผลการเรียนรู้ พบว่า 1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด จำนวน 7 แผนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างศรัทธาโดยใช้มวลประสบการณ์ของผู้เรียน ขั้นที่ 2 การเสนอสถานการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหาเชิงสังคม ขั้นที่ 3 การปฏิสัมพันธ์กลุ่มเพื่อสืบเสาะสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อสร้างทางเลือก ขั้นที่ 5 การประมวลองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

และขั้นที่ 6 การนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ของผู้เรียน ซึ่งทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการดำเนินกิจกรรม และสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ 2) ระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน โดยใช้วิธีการแบบเปิด ในภาพรวมอยู่ระดับดี 3) ผลการเรียนรู้เรื่อง วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน หลังเรียนโดยใช้วิธีการแบบเปิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุทธชาติ ชุมแวงวาปี (2561, น. 68-94) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานด้วยการศึกษาชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยก่อนทดลอง แบบกลุ่มเดียว เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เรื่อง เศรษฐศาสตร์ จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดพื้นฐานและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่เรียนด้วยการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 80.13 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 87.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70 2) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 81.28 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 84.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Andreja (2011, pp. 2-4) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสถิติในวิศวกรรม ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า 1) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความรู้สถิติพื้นฐานมากกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม 2) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการปัญหามากกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Abdul, Didi, Jozua and Turmudi (2016, pp. 1-3) ได้ศึกษาวิธีการแบบเปิด: ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เชิงคณิตศาสตร์และการเห็นคุณของตนเอง ในวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบเปิดต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เชิงคณิตศาสตร์และเห็นคุณค่าของตนเอง พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

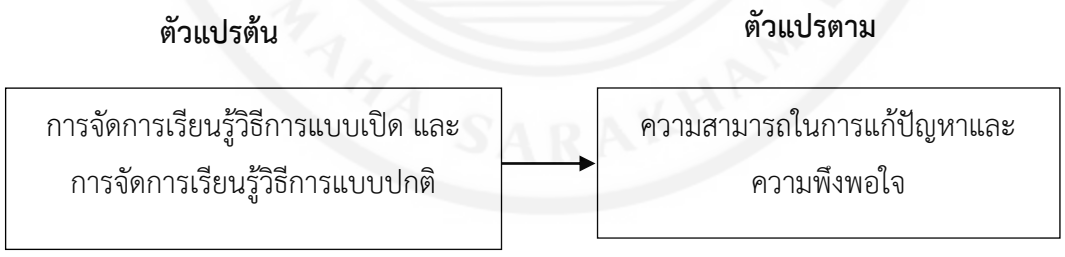
เชิงคณิตศาสตร์และการเห็นคุณค่าของตนเองของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิดมีระดับสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามอัตภาพ

Ainul and Edy (2017, pp. 3-25) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดวิชาสถิติในวิศวกรรม ที่มีต่อความสามารในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เป็นวิธีการที่เริ่มต้นจากการนำเสนอปัญหาปลายเปิด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน คิดค้นหาวิธีการ หาคำตอบ จากสถานการณ์ปัญหาด้วยกระบวนการคิดของตนเอง ภายใต้การสนับสนุนของผู้สอน มีการอภิปรายและเปรียบเทียบทั้งชั้นเรียน ให้ผู้เรียนนำแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหามานำเสนอ นำไปสู่การตรวจสอบ และสะท้อนวิธีการแก้ปัญหานั้นร่วมกันกับเพื่อนและผู้สอน สรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อนำมาใช้กับการแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเนื้อหา เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นการฝึกให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 364 คน โรงเรียนน้ำพองศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรีย จำนวน 70 คน โรงเรียนน้ำพองศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามนักเรียน 10 ห้องเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มห้องเรียน 1 ห้อง ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 35 คน เป็นห้องควบคุม และอีก 1 ห้อง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 35 คน เป็นห้องทดลอง โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 การจัดการเรียนรู้ละ 10 แผน 10 ชั่วโมง

3.2.2 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อใหญ่ โดยแต่ละข้อใหญ่จะประกอบด้วย 4 ข้อย่อย ครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ซึ่งในแต่ละข้อจะประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้ง 4 ขั้นตอน

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง จำนวน 20 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำพองศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.3.1.2 วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.3.1.3 วิเคราะห์เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.3.1.4 ศึกษาขั้นตอนและวิธีการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและแผนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติรวมถึงการหาค่าดัชนีประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิดประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน

3.3.1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิดและวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับแผน	แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	ลักษณะการเมืองการปกครอง	1
2	รูปแบบของรัฐ	1
3	การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1
4	อิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับแผน	แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
5	สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย	1
6	ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (ปัญหาความคิดเห็นทางการเมืองของคนไทยที่แตกต่างกัน และปัญหาความอ่อนแอของฝ่ายบริหาร)	1
7	ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (ปัญหาที่เกิดจากระบบพรรคการเมือง)	1
8	ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (จริยธรรมนักการเมือง)	1
9	การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ)	1
10	การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม)	1
	รวม	10

3.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบก่อนเสนอผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์และปรับปรุงโดยปรับเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ในด้านสาระสำคัญ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อความถูกต้องเหมาะสม รับข้อเสนอแนะ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) นายชนินทร์ แก้วบุญเรือง วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) การสอนวิชาสังคมศึกษา ตำแหน่ง ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนน้ำพองศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นายวงศ์วัชระ ดวงศรี วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนน้ำพองศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3) นายนำพงศ์ สุขสบาย วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) หลักสูตรและการสอน : การสอนสังคมศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนน้ำพองศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

4) นางศิริเพ็ญ แม้นดินแดง วุฒิการศึกษา (ค.บ.) สังคมศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนน้ำพองศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้

5) นายสมศักดิ์ อ้วนสาเล วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) การวัดและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนน้ำพองศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ระดับความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3.3.1.7 นำเกณฑ์ที่ประเมิน ข้อ 3.3.1.6 มาใช้พิจารณาความเหมะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

4.51-5.00 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งแบบเปิดและวิธีปกติ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยในช่วง 3.51 - 5.00 คะแนน จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และแผนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และได้รับคำแนะนำดังนี้

1) สาระสำคัญควรปรับให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้สอนในแผนการจัดการเรียนรู้และสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดกับวิธีปกติควรสอดคล้องกัน

2) ควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ควรใช้รูปภาพเพียงอย่างเดียว เช่น วิดีทัศน์ การอ่านข่าว หรือแสดงบทบาทสมมติ

3) ปรับข้อคำถามในใบกิจกรรมให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น

3.3.1.8 นำผลการตรวจสอบและพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.2 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

3.3.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการสังคมศึกษาฯ เพื่อกำหนดขอบข่ายของสาระที่ใช้ในการออกข้อสอบให้สอดคล้องและครอบคลุมกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด

3.3.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

3.3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา จำนวน 32 ข้อ เป็นการจำลองสถานการณ์ 8 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 4 ข้อคำถาม ซึ่งสร้าง 8 สถานการณ์ ใช้จริง 5 สถานการณ์ สร้างตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของ Weir โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา	ระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์	ระบุปัญหาที่มีความสำคัญในระดับรองลงมาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์	ระบุปัญหาไม่สำคัญหรือระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา	ระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหาและครบถ้วน โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง	ระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหาโดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงแต่ไม่ครบถ้วน	ระบุสาเหตุที่เป็นไปไม่ได้ โดยไม่พิจารณาจากข้อเท็จจริง
ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา	เสนอวิธีการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างอย่างสมเหตุสมผล	เสนอวิธีการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้บางส่วน	เสนอวิธีการแก้ปัญหาไม่สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหา

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นได้สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ และระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นได้สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ หรือระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นไม่สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ และไม่ระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

3.3.2.4 จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของสถานการณ์ปัญหาและข้อมูลประกอบสถานการณ์

3.3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง

3.3.2.6 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วง 0.80–1.00 ซึ่งมากกว่า 0.6 ทุกข้อ จากนั้นปรับปรุงแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และได้รับคำแนะนำ ดังนี้

1) ในสถานการณ์ปัญหาที่เนื้อหามีมาก ควรมีการเน้นข้อความหรือตัวหนาในประเด็นที่ต้องการสื่อสารให้นักเรียน

2) ปรับข้อคำถามให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น แก้ปัญหาอย่างไร นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไรเป็นต้น

3.3.2.7 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งได้เรียนเรื่องระบอบการเมืองการปกครองแล้ว เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

จากผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือพบว่า มีค่าความยาก อยู่ในช่วง 0.43-0.75 พบว่า ข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้ และค่าอำนาจจำแนก อยู่ในช่วง 0.12–0.75 พบว่า จากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 8 สถานการณ์ ใช้ได้ 6 สถานการณ์ ตัดทิ้ง 2 สถานการณ์ เนื่องจากค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.2 และผู้วิจัยได้ตัดสถานการณ์ปัญหาทิ้งอีก 1 สถานการณ์ ซึ่งทำให้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหายังคงครอบคลุมตามเนื้อหาสาระดังนั้น แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ จะมีทั้งหมด 5 สถานการณ์ปัญหา จากนั้นวิเคราะห์ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) เท่ากับ 0.85 อยู่ในระดับดี

3.3.2.8 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาไปใช้จริงทั้งกลุ่มทดลองและควบคุม จากผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่นำไปใช้กับกลุ่มทดลอง พบว่า มีค่าความยาก อยู่ในช่วง 0.61 - 0.86 อยู่ในระดับปานกลางถึงง่าย และค่าอำนาจจำแนก อยู่ในช่วง 0.22–0.77 อยู่ในระดับจำแนกได้ และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) เท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับดี

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ รวมรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.3.3.2 กำหนดกรอบรายการสอบถามและออกแบบโครงสร้างแบบสอบถาม

3.3.3.3 กำหนดรายการสอบถาม สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามโครงสร้างแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) มีเกณฑ์การแปลผลความพึงพอใจ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.121)

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ระดับความพึงพอใจมาก ให้ 4 คะแนน
ระดับความพึงพอใจปานกลาง ให้ 3 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อย ให้ 2 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

นำคะแนนที่ประเมิน มาพิจารณาแปลผลความพึงพอใจ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.51-5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก
2.51-3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.3.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง

3.3.3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของความพึงพอใจ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.6 ทุกข้อ จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคัดคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจให้เหลือ 20 ข้อ โดยให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีรูปแบบการวิจัยแบบแผนการทดลองแบบแผนสุ่มกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนหลัง (Randomized Control Group Pretest - Posttest Design) ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่เรียน เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครองด้วยการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบเปิดและกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่เรียน เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครองด้วยการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปกติ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลอง (Kirk, 1995, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2558, น. 26) ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แบบแผนการทดลองแบบแบบแผนสุ่มกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนหลัง

การสุ่ม	กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้	ทดสอบหลังเรียน
R	E	O_1	X	O_2
	C	O_1	-	O_2

เมื่อ R แทน แผนสุ่มกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนหลัง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

EO_1 แทน การวัดผลก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

CO_1 แทน การวัดผลก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

X แทน การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้

- แทน การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

EO_2 แทน การวัดผลหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

CO_2 แทน การวัดผลหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.2.1 ขั้นเตรียมการนักเรียนก่อนดำเนินการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดการเรียนรู้

1) สำหรับการเตรียมการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เริ่มจากการแนะนำวิชาเรียน ชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียนการสอน และสร้างความเข้าใจ

2) วัดความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนการจัดการเรียนรู้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.4.2.2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) สำหรับกลุ่มทดลองจะจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบเปิด จำนวน 10 แผน แผนละ 60 นาที

2) สำหรับกลุ่มควบคุมจะจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบปกติ จำนวน 10 แผน แผนละ 60 นาที

3.4.2.3 ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการจัดการเรียนรู้

1) วัดความสามารถในแก้ปัญหา หลังการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง และวัดความสามารถในแก้ปัญหาของกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน

2) วัดความพึงพอใจ หลังการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ใน 80 ตัวแรก คือ วิเคราะห์คะแนนระหว่างเรียน จากใบกิจกรรมและแบบสังเกตพฤติกรรม โดยใช้สถิติร้อยละ และใน 80 ตัวหลัง คือ การวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน ซึ่งใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้สถิติร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนกับหลังเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Dependent Test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ (α) ที่ระดับ .05

3.5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent Test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ (α) ที่ระดับ .05

3.5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 69)

3.6.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \qquad (3\text{-}1)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ทฤษฎี

R แทน คะแนนผลตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6.1.2 ความเที่ยง

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1}\right)\left(1-\frac{\sum\sigma_i^2}{\sigma^2}\right) \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ α แทน ความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค

k แทน จำนวนข้อสอบ

σ_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อหา

σ^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

3.6.1.3 ความยากและอำนาจจำแนก

$$\rho = \frac{S_H + S_L - (2NX_{min})}{2N(X_{max} - X_{min})} \quad (3\text{-}3)$$

$$r = \frac{S_H - S_L}{N(X_{max} - X_{min})}$$

เมื่อ S_H แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนผู้สอบในกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

X_{max} แทน คะแนนสูงสุดในข้อนั้น

X_{min} แทน คะแนนต่ำสุดในข้อนั้น

3.6.2 สถิติพื้นฐาน

3.6.2.1 ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ โดยใช้สูตร ดังนี้ (พัชรี จันทร์เพ็ง, 2557, น. 64)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i}{n} \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum_{i=1}^{n} x_i$ แทน ผลบวกของข้อมูลทุกค่า

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})^2}{n-1}} \quad (3\text{-}5)$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x_i แทน ข้อมูล (ตัวที่ 1,2,3...,n)

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.6.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 ค่าที แบบไม่อิสระต่อกัน

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}; df = n-1 \quad (3\text{-}6)$$

เมื่อ t แทน ค่าที

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

3.6.3.2 ค่าที แบบอิสระต่อกัน

สูตรที่ 1 เมื่อ $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_1^2}{n_1+n_2-2}\left(\frac{1}{n_1}+\frac{1}{n_2}\right)}}; df = n_1 + n_2 - 2 \quad (3\text{-}7)$$

สูตรที่ 2 เมื่อ $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1}+\frac{S_2^2}{n_2}}}; df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}+\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1-1}+\frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2-1}} \quad (3\text{-}8)$$

เมื่อ t แทน ค่าที

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

t แทน ค่าวิกฤต

4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใน 80 ตัวแรก คือ ร้อยละของคะแนนเก็บระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเปิด โดยเป็นคะแนนส่วนใบกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และพฤติกรรมในชั้นเรียน และใน 80 ตัวหลัง คือ ร้อยละของคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประสิทธิภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ยจากการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน (220 คะแนน)		คะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน (40 คะแนน)	
35	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)
	188.37	85.62	32.06	80.15
ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ (E_1/ E_2) เท่ากับ 85.62/80.15				

จากตารางที่ 4.1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างการจัดการเรียน เท่ากับ 188.37 คิดเป็นร้อยละ 85.62 ดังนั้น ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.62 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา เท่ากับ 32.06 คิดเป็นร้อยละ 80.15 ดังนั้น ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.15 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 85.62/80.15 ซึ่งมีค่าตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของความสามารถความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน ทั้ง 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหา ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ความสามารถในการแก้ปัญหา	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา	3.97	2.19	8.74	1.40	34	10.244	.000*
ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา	3.26	1.48	8.20	1.87	34	10.496	.000*
ขันที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา	2.03	1.56	7.54	1.88	34	12.862	.000*
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์	1.42	1.15	7.57	1.77	34	15.870	.000*
รวม (40 คะแนน)	10.69	5.14	32.06	5.93	34	14.686	.000*

* sig < .05 (n=35)

จากตารางที่ 4.2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมของความสามารถในการแก้ปัญหา และคะแนนเฉลี่ยทุกขั้น การแก้ปัญหาและของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของความสามารถความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติทั้ง 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหา ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบปกติ		แบบเปิด		df	t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา	7.31	1.71	8.74	1.40	68	3.822	.000*
ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา	5.86	0.85	8.20	1.87	47.261	6.738	.000*
ขันที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา	5.97	0.89	7.54	1.88	48.474	4.461	.000*
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์	5.09	0.28	7.57	1.77	35.749	8.201	.000*
รวม (40 คะแนน)	24.22	2.14	32.06	5.93	42.731	7.344	.000*

* sig < .05 (n=35)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมและคะแนนเฉลี่ยทุกขั้นของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.97	0.82	มาก
2	การตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้กิจกรรมน่าสนใจ	3.71	0.89	มาก
3	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.97	0.95	มาก
4	ฉันสนุกที่ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานเป็นทีม	3.97	0.85	มาก
5	ฉันพอใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ	4.02	0.82	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
6	ฉันชอบที่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	3.94	0.94	มาก
7	การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ฉันสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.17	0.89	มาก
8	การจัดการเรียนรู้มีสื่อผสมและมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย	4.26	0.88	มาก
9	ฉันพอใจกับเวลาในการทำกิจกรรม	3.91	0.92	มาก
10	การเรียนด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.00	0.87	มาก
11	ภาษาที่ใช้ในสื่อสารตรงกับเรื่องที่เรียน	4.20	0.87	มาก
12	การจัดการเรียนรู้สื่อเข้าใจง่ายสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง	3.91	0.85	มาก
13	ฉันชอบเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้	4.11	0.86	มาก
14	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ	4.08	0.82	มาก
15	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม/ภาระงานที่มอบหมาย มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป	4.15	1.00	มาก
16	ฉันพอใจที่ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า	4.14	0.88	มาก
17	การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม	4.29	0.75	มาก

18	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้	4.48	0.66	มาก
19	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.29	0.83	มาก
20	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.26	0.82	มาก
รวม		4.09	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.4 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.= 0.86) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ พอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.66) กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.83) การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.75)

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.62/80.15

5.1.2 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

5.1.3 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.62/80.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องจากแผนการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นเป็นไปเพื่อทำให้การเรียนของผู้เรียนได้มีการคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีการยอมรับ

ทั้งปัญหาที่มีคำตอบเดียว และปัญหาที่มีคำตอบที่หลากหลาย และการประเมินแนวทางคำตอบของผู้เรียน ไม่ใช่เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เน้นไปที่การส่งเสริมแนวทางในการคิดและกระบวนการคิดของผู้เรียน มากกว่าคำตอบหรือผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว ซึ่งถือเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเป็นการคิดค้นหาวิธีการหาคำตอบจากสถานการณ์ปัญหาผ่านการทำงานระบบกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นสร้างความสามัคคีในกลุ่ม ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนที่จะได้เข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมที่ย่อมมีคนที่มีความหลากหลายและมีความคิดที่หลากหลายไม่เหมือนกับตน ดังนั้น ควรแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเช่นกัน จึงอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Nohda (2000, อ้างถึงใน จารุวรรณ สอนแปง, 2559, น. 52) กล่าวว่า กิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาควรจะเป็นไปเพื่อทำให้การเรียนของผู้เรียนในปัจจุบันเปิดทางไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต การเปิดและชนิดของปัญหาปลายเปิด ในวิธีการแบบเปิดดังกล่าวนี้มีการยอมรับทั้งปัญหาที่มีคำตอบเดียว และปัญหาที่มีคำตอบที่หลากหลาย และการประเมินแนวทางคำตอบของผู้เรียน เป็นการประเมินกิจกรรมของผู้เรียนในการสอนที่ใช้วิธีการแบบเปิดเป็นการประเมินที่ไม่ใช่เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อการส่งเสริมแนวทางในการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา ทนุธรรมนอก และเพ็ญณี แนรอท (2553, น. 42-49) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 91.18 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิรา ศรีอรุณ และอังคณา ตุงคะสมิต (2559, น. 79-87) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) พบว่า 1) การใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ด้วยขั้นตอนอันมีประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะการแก้ปัญหาร้อยละ 70 ขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธชาติ ชุมแวงวาปี (2561, น.68-94) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานด้วยการศึกษาชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่เรียนด้วยการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 80.13 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 87.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70 2) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 81.28 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 84.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70

5.2.2 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จะพบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมจากการจัดการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีคะแนนที่สูงขึ้นมากอย่างเห็นได้ชัด อาจเนื่องจากผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิดคุ้นเคยกับการสอนที่เป็นการบรรยายการและเน้นการท่องจำ จึงอาจส่งผลให้ไม่มีทักษะในความสามารถในการแก้ปัญหาที่สูง เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด ที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อและส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดการสื่อสารที่จะถูกนำมาใช้ในระหว่างการนำเสนอผลงานของกลุ่ม ด้วยการให้เหตุผลในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการเรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ฝึกความรับผิดชอบ อีกทั้งใบกิจกรรมทั้งแบบเดี่ยวและกลุ่มยังเป็นการส่งเสริมทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย รวมไปถึงการยอมรับคำตอบที่หลากหลายเช่นกัน จึงอาจส่งผลให้ทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาสูงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ปิยบุตร ถิ่นถา, ชรินทร์ มั่งคั่ง และเชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2560, น. 819-833) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา พบว่า ระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน โดยใช้วิธีการแบบเปิด ในภาพรวมอยู่ระดับดี ผลการเรียนรู้เรื่อง วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน หลังเรียนโดยใช้วิธีการแบบเปิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิฟฟัต กาเดร์ (2559, น. 32-71) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.42 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.17

5.2.3 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ ส่วนใหญ่เรียนในรูปแบบการบรรยาย การสอนส่วนใหญ่จะสอนโดยใช้ตำราและเน้นการท่องจำ และมีบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา แตกต่างจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีการใช้สถานการณ์หรือปัญหาแบบเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด โดยเน้นไปที่กระบวนการหาคำตอบในการแก้ปัญหาของนักเรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาโดยตรง โดยอาศัยสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านคุณลักษณะ และพัฒนาทางสติปัญญาได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงคำตอบที่หลากหลายอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่คิดเป็นแก้ปัญหาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความคิดที่หลากหลายได้ ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดมีระดับการคิดที่สูงขึ้น ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัสมาอ์ หะยีตาเฮร์ (2560, น.59-67) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบเปิด มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีการสอนวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ Abdul Fatah, Didi Suryadi, Jozua Sabandar and Turmudi (2016, pp. 1-3) ได้ศึกษาวิธีการแบบเปิด : ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เชิงคณิตศาสตร์และการเห็นคุณค่าของตนเอง ในวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบเปิดต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เชิงคณิตศาสตร์ และเห็นคุณค่าของตนเอง พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เชิงคณิตศาสตร์ และการเห็นคุณค่าของตนเองของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเปิด มีระดับสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามอัตภาพ

5.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) เนื่องมาจากวิธีการสอนแบบเปิดเป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียนคิดได้อย่างอิสระ นักเรียนสามารถคิดทางหาแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด นักเรียนไม่รู้สึกถูกกดดันในการคิดแก้ปัญหาในหลาย ๆ สถานการณ์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น บรรยากาศของการเรียนจึงรู้สึกสนุกและอบอุ่น ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่มมากขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้วิธีการสอนแบบเปิดตัวครูผู้สอนเองพยายามหากิจกรรมหรือสถานการณ์ที่นักเรียนเข้าใจได้ง่าย เช่น มีสื่อก่อนนำเข้าสู่ปัญหาที่หลากหลาย

ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและอยากเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสุธี คงมา (2553, น. 115) ได้ศึกษาการส่งเสริมกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโศกยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยใช้วิธีการแบบเปิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดต่อการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด ในบรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมาอ์ หะยีตาเฮร์ (2560, น. 59-67) ที่ได้ศึกษาผลของการสอน โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดนักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบเปิด ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิฟฟัต กาเดร์ (2559, น. 32-71) ได้ศึกษาผลของการจัด การเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ร่วมกับรูปแบบ SSCS พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนควรมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบเปิด เป็นอย่างดี เพื่อความเข้าใจในกระบวนการและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 ครูผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาสังคมศึกษาในเนื้อหาอื่น ๆ หรือในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงคำตอบที่หลากหลาย อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่คิดเป็นแก้ปัญหาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่สูงขึ้น

5.3.1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดไปใช้ ต้องคำนึงถึงวัยของผู้เรียน สื่อการสอนควรมีความพร้อม สำหรับการตั้งประเด็นคำถามของการเปิดประเด็นปัญหา ต้องเป็น ประเด็นปัญหาที่สามารถเปิดความคิดของผู้เรียนได้หลากหลาย เป็นประเด็นปัญหาที่กระตุ้นความสนใจ ในการขวนขวายหาคำตอบ กระตุ้นความสนใจหาความรู้ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย

ครูผู้สอนควรกระตุ้นอยู่เป็นระยะ ๆ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ และผู้เรียนให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดในรายวิชาอื่น หรือเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อจะได้ดูการพัฒนาต่อไป

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีทักษะอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการให้เหตุผล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก จันทรา. (2556). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กนกวรรณ ไกรสุทธิ์. (2558). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านย่านตาขาว จังหวัดตรัง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กุลจิรา รักษนคร, พันทิวา เหล่าสมบัติ และปิยะธิดา ประทุมศิร. (2559). การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “กินดี มีสุข” โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study). *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 37*(2), 135- 148.

กุลวดี ทองไพบูลย์. (2557). *เข้าใจเด็กยุคใหม่เพื่อการเลี้ยงลูกให้ดีขึ้น*. สืบค้นจาก https://th.theasianparent.com/เข้าใจเด็กยุคใหม่-generation-z-เพื่อการเลี้ยงลูกดีขึ้น แกมมาโค.

เกตุสุดา มนิระพงศ์. (2537). *แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น/ขอนแก่น. *ขอนแก่น (ภาคค่ำ)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2548). *งานวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติและวันอาสาสมัครไทยประจำปี 2548*. สืบค้นจาก https://www.gotoknow.org/posts/57531%20.

คมกริช พะเลียง, ธัชชัย จิตรนันท์. (2562). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โครงการพัฒนาการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์. (2558). *นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด*. สืบค้นจาก http://hotmath.project.kku.ac.th/about_full1.html.

จารุวรรณ สอนแปง. (2559). บทบาทครูในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางเรขาคณิตของนักเรียนในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิด. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(4), 65-77.

ฉัตรชฎา ติงสะ, อารีรัตน์ใจกล้า, สุภาพ ตาเมือง, และศักดิ์ศรี สุภาษร. (2561). *ผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สมบัติและปฏิกิริยาของสารอินทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการเรียนรู้แบบสืบเสาะผสมผสานกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ชนินทร์ ตั้งพานทอง. (2560). *ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ญาตินันท์ เสนคราม. (2559). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วน และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ เทคนิค TAI กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัชชา ทนุธรรมนอก และเพ็ญณี แนรอท. (2559). ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 4*(4), 125- 136.

ตติมา ทิพย์จินดาชัยกุล. (2557). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ถนอม เอื้อสุนทรกุล. (2558). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 179-192.

ทิศนา แขมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. *วารสารวิชาการ*. 2(5), 3-30.

ธนะวัชร จริยะภูมิ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2559). กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. *Panyapiwat Journal*, 8(1), 190-199.

ธนาภรณ์ บุญเลิศ. (2561). *การส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับเว็บสนับสนุน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นภาพร วรเนตรสุดาทิพย์. (2557). การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีแบบเปิด (Open Approach): กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 32*(4), 35-49.

นริศรา เหลาสา และนิลมณี พิทักษ์. (2560). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together (LT) รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(3), 106-115.

นิตินัย พีระวัธน์กุล. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค TGT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.* 10. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

บุณยนุช ทูรศิลป์, วีรวัฒน์ ไทยขำ. (2560). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็มโดยใช้วิธีการแบบเปิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโกรกพระ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาส เกตุแก้ว. (2546). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของฝ่ายทะเบียนรถสำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประภัสสร เพชรสุ่ม, อภิณห์พร สถิตภาคีกุล, และกตัญญุตา บางโท. (2560). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ปิติพงษ์ วิริยาภรณ์ประภาส และนฤมล ช่างศรี. (2560). *ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปิยะบุตร ถิ่นถา, ชรินทร์ มั่งคั่ง และเชษฐภูมิ วรรณไพศาล. (2560). การจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10*(3), 189-200.

ปริญญา จเรรัชต์ และคณะ. (2546). *ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ใช้เสบียงสัตว์ จังหวัดสุพรรณบุรี* รายงานวิจัยในการฝึกอบรมหลักสูตร พัฒนานักวิจัยกรมปศุสัตว์ เบื้องต้น รุ่นที่ 1 กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.

ปรีชา ธรฤทธิ์. (2551). *การพัฒนากระบวนการคิด.* เอกสารอิเลคโทรนิกส์เพื่อการเผยแพร่ความรู้ของโรงเรียนนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นจาก http://www.nbs.ac.th/pattanakid.pdf.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2562). *การนิเทศการสอน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปัญจา ชูช่วย. (2561). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *การคิดวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พุทธชาติ ชุมแวงวาปี. (2561). *การพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานด้วยการศึกษาชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พันทิพา อุทัยสุข. (2552). ระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เดอร์มีสท์.

ไพศาล วรคำ. (2558). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

มินตรา สิงหนาค. (2552). *อิทธิพลของกระบวนการครอบครัวและตัวแปรส่งผ่านที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไมตรี อินทรประสิทธิ์ และคณะ. (2546). *การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนโดยเน้นกระบวนการทางคณิตศาสตร์.* ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.

รุ่งนภา ศรีลาศักดิ์, มณฑา ชุ่มสุคนธ. (2560). *การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ในรายวิชา หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วริญญา ไชโยธา. (2558). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องเซต วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วัชราภรณ์ เชี่ยววัฒนา. (2561). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สู่เป้าหมายหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. *วารสารเกื้อการุณย์, 25*(1), 241-259.

วายุคล รบศึก. (2550*). การศึกษาบทบาทของครูที่ใช้การผสมผสานการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่สอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด [Open Approach].* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจารณ์ พานิช. (2557). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: บริษัท ส เจริญ การพิมพ์จำกัด.

วิชัย เหลืองธรรมชาติ. (2531). *ความพึงพอใจและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากรในหมู่บ้านอพยพโครงการเขื่อนรัชชประภา (เขี่ยวหลาน) จังหวัดสุราษฎรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิญญู ศรีบุญเรือง. (2549). *บทบาทของครูที่ใช้วิธีการแบบเปิด ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิภาพรรณ พินลา. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับผู้เรียนยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,* 10(3), 20-32.

ศศิธร ปักกาโล. (2558). *การใช้ปัญหาเป็นฐานพัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ศศิธร พงษ์โภคา, อุบลวรรณ ส่งเสริม. (2558). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริพร ยุชัย. (2556). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom).* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ สีลม.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2558). *วิธีสอนทั่วไป.* นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). การประเมินด้านการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของ PISA 2015. *นิตยสาร สสวท., 43*(191), 89-101.

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่) 4. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สุชาติ ไชยวัณ และดวงหทัย กาศวิบูลย์. (2557). การวิเคราะห์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่ใช้วิธีการแบบเปิด. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 27*(3), 320-340.

สุทธิพงษ์ พงษ์วร. (2555). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับการนำมาใช้ในการดำรงชีวิต. *นิตยสาร สสวท,* 38(163), 7-10.

สุนีย์ คล้ายนิล, ปรีชาญ เดชศรี และอัมพลิกา ประโมจนีย์. (2549). *สมรรถนะการแก้ปัญหา สำหรับโลกวันพรุ่งนี้.* กรุงเทพฯ: บริษัท เซเว่นพริ้นดิ้ง กรุ๊ป จำกัด.

สุพรรณี ชาญประเสริฐ. (2557). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และทักษะที่จำ เป็นในศตวรรษที่ 21. *สสวท*, 42(185), 10-12.

สุพิน บุญชูวงศ์. (2543). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

สุวัฒนา ใบเจริญ. (2540). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น (ภาคค่ำ) (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2549). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.* กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อรสุธี คงมา. (2553). *การส่งเสริมกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกสยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยใช้วิธีการแบบเปิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิเดช วิสีปัต. (2561). *ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการในค่ายมวยไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรัญ ซุยกระเดื่อง. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา.* มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

อังคณา ตุงคะสมิต และลัดดา ศิลาน้อย. (2557). การพัฒนารูปแบบกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5*(3), 69-95.

อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2556). *เอกสารคำสอนรายวิชาท้องถิ่นศึกษา.* สุรินทร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

อัสมาอ์ หะยีตาเฮร์. (2560). *ผลของการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อินทิรา ศรีอรุณ, อังคณา ตุงคะสมิต. (2560). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study). *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา), 4*(3), 345-356.

อิทธิพัทธ์ ศุภรัตนาวงศ์. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง สังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อิฟฟัต กาเดร์. (2559). *ผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ร่วมกับรูปแบบ SSCS ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เอกรินทร์ สี่มหาศาล. (2554). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

Fatah, A.Suryadi, D.Sabandar, J.Turmudi (2016). Open-ended approach: An effort in cultivating students' mathematical creative thinking ability and self-esteem in mathematics. *Journal on Mathematics Education, 7*(1), 294-311.

Hasibuana, A.M.Surya, E. (2017). The Effect of an Open-Ended Approach on Students' Creativity in Fractional Material. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 1*(34), 149-162.

Vidic, A.D. (2019). Impact of Problem-based Statistics Course in Engineering on Students' Problem-Solving Skills *Internationak Journal of Engineering Education, 27*(4), 258-269.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

โรงเรียนน้ำพองศึกษา **กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ**

วิชา หน้าที่พลเมืองฯ (ส31101) **ภาคเรียนที่ 1/2563**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ระบอบการเมืองการปกครอง **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครอง เวลา 1 คาบ (50 นาที)

วันที่ใช้สอนวันที่..... เวลา.....

ผู้สอน: นายชัยดิลก อัสสพันธ์

---

1. มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ตัวชี้วัด

ม.4-6/3 วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. สาระสำคัญ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทย เป็นการปกครองที่มีหลักการสำคัญในการใช้อำนาจอธิปไตยเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายลักษณะการเมืองการปกครองได้ (K)

3.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเมืองการปกครองได้ (P)

3.3 มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มและมีความสนใจในการทำกิจกรรม (A)

4. สาระการเรียนรู้

ลักษณะการเมืองการปกครอง

4.1. ระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง หรือกล่าวได้ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน พลเมืองมีสิทธิ เสรีภาพ และเสมอภาค โดนสามารถที่จะกระทำการใด ๆ

ได้โดยเสรี ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย การสนับสนุนและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่พลเมืองพึงปฏิบัติ

4.1.1 หลักการของระบอบประชาธิปไตย ที่สำคัญ มีดังนี้

1) อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นอำนาจที่มาจากปวงชน หรือที่เรียกกันว่า อำนาจของรัฐ (State Power) โดยผู้ที่จะได้อำนาจปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

2) ประชาชนมีสิทธิที่จะมอบอำนาจให้แก่ประชาชนด้วยกันเอง โดยการออกเสียงเลือกตั้งประชาชนกลุ่มหนึ่ง ที่อาสาจะมาเป็นผู้บริหารประเทศแทนประชาชนส่วนใหญ่ ตามระยะเวลาและวิธีการที่ได้กำหนดอย่างเป็นทางการ

3) รัฐบาลจะต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม สิทธิในการสร้างครอบครัว เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นต้น

โดยรัฐบาลจะต้องไม่ละเมิดสิทธิดังกล่าวข้างต้น เว้นแต่เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม เพื่อรักษาศีลธรรมอันดีงามของประชาชน หรือเพื่อสร้างสรรค์ความเป็นธรรมแก่สังคมเท่านั้น

4) ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการที่จะได้รับบริการทุกชนิดที่รัฐจัดให้แก่ประชาชน ฐานันดรหรือยศถาบรรดาศักดิ์ ไม่ก่อให้เกิดอภิสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษแก่บุคคลนั้นแต่อย่างใด

5) รัฐบาลถือกฎหมายและความเป็นธรรมมาเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง และในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในประเทศโดยรัฐบาลจะต้องไม่ออกกฎหมายที่มีผลเป็นการลงโทษบุคคลย้อนหลัง

4.1.2 ระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ

1) ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ระบอบประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

4.2 ระบอบเผด็จการ

การเมืองการปกครองระบอบเผด็จการมีลักษณะเด่นอยู่ที่การรวมอำนาจในทางการเมืองการปกครองไว้ที่บุคคลเพียงคนเดียว คณะเดียว หรือพรรคเดียว โดยบุคคล คณะบุคคล หรือพรรคดังกล่าวสามารถใช้อำนาจนั้นควบคุมบังคับประชาชนได้โดยเด็ดขาด หากประชาชนคนใดคัดค้านผู้นำหรือคณะผู้นำ ก็จะถูกลงโทษด้วยมาตรการต่าง ๆ

4.2.1 หลักการของระบอบเผด็จการ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผู้นำคนเดียว หรือคณะผู้นำของกองทัพ หรือพรรคการเมืองเพียงกลุ่มเดียว มีอำนาจสูงสุดในการปกครองและสามารถใช้อำนาจนั้นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ฟังเสียงของคนส่วนใหญ่ในประเทศ

2) การรักษาความมั่นคงของผู้นำหรือคณะผู้นำสำคัญกว่าคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประชาชนไม่สามารถจะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้นำอย่างเปิดเผยได้

3) ผู้นำหรือคณะนำสามารถที่อยู่ในอำนาจได้ตลอดชีวิต หรือนานเท่าที่กลุ่มผู้ร่วมงานหรือกองทัพยังให้การสนับสนุน ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิที่จะเปลี่ยนผู้นำได้

4) รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญและรัฐสภา ไม่มีความสำคัญต่อกระบวนการทางการปกครองเหมือนในระบอบประชาธิปไตยกล่าวคือ รัฐธรรมนูญเป็นแค่เพียงรากฐานรองรับอำนาจของผู้นำหรือคณะผู้นำเท่านั้น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนที่จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครที่ผู้นำหรือคณะผู้นำส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น ในทำนองเดียวกันรัฐสภาก็จะประชุมกันปีละ 5 – 10 วัน เพื่อรับทราบและยืนยันให้ผู้นำหรือคณะผู้นำทำการปกครองต่อไป ตามที่ผู้นำหรือคณะผู้นำเห็นสมควร

4.2.2 รูปแบบของระบอบเผด็จการ แบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ

1) ระบอบเผด็จการทหาร หมายถึง ระบอบเผด็จการที่คณะผู้นำฝ่ายทหารเป็นผู้ใช้อำนาจเผด็จการโดยตรงหรือโดยอ้อม และมักจะใช้กฎอัยการศึกหรือรัฐธรรมนูญที่คณะของตนสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการปกครอง

2) ระบอบเผด็จการฟาสซิสต์ หมายถึง ระบอบการปกครองที่เน้นความสำคัญของผู้นำว่ามีอำนาจเหนือประชาชนทั่วไป

3) ระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์ หมายถึง ระบอบเผด็จการที่มีเพียงพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียวได้รับการยอมรับหรือสนับสนุนจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และกองทัพให้เป็นผู้ใช้อำนาจเผด็จการปกครองประเทศ

5. กิจกรรมการเรียนรู้แบบวิธีเปิด

5.1 ขั้นการนำเสนอปัญหาปลายเปิด

5.1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพและวีดิทัศน์เกี่ยวกับลักษณะการปกครองในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น

วีดิทัศน์ เรื่อง สรุป! ฮ่องกงประท้วง ยืดเยื้อหลายเดือน ประท้วงอะไรและทำไม
(https://www.youtube.com/watch?v=swbOZZwhmlo&ab_channel=workpointTODAY)

วีดิทัศน์เรื่อง เกาหลีเหนือ ชีวิตในกรุงเปียงยาง
(https://www.youtube.com/watch?v=nZnmlEZHQdU)

5.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากภาพและวีดิทัศน์กี่ยวกับลักษณะการปกครองในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

- แต่ละประเทศทั่วโลกของเรามีการปกครองอะไรบ้าง ที่นักเรียนพอจะรู้จัก (แนวคำตอบ: ประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ เผด็จการ)

- นักเรียนคิดว่าการปกครองระบอบใดที่ได้รับความนิยมมากที่สุด (แนวคำตอบ: ประชาธิปไตย)

5.1.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาและกำหนดสถานการณ์ปัญหา ดังต่อไปนี้

- ครูเสนอสถานการณ์ปัญหา “การดำรงชีวิตภายใต้ระบอบที่เปลี่ยนไป” คือ หมอเป้ง เป็นหมอคนไทยที่ได้รับโอกาสให้ไปทำงานและเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ประเทศเกาหลีเหนือ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เมื่อหมอเป้งได้เริ่มทำงานพบว่าการใช้ชีวิตของเขาได้เปลี่ยนไป เช่น การใช้ชีวิตประจำวันหรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มักจะต้องถูกเจ้าหน้าที่รัฐคอยติดตามและสอดส่องตลอดเวลา การที่ต้องดูโทรทัศน์ที่มีแต่ช่องรายงานข่าวของรัฐหรือสารคดีเกี่ยวกับผู้นำ และการโดนจำกัดสิทธิ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทำให้หมอเป้งวิตกกังวลและรู้สึกเครียดเมื่อมีเจ้าหน้าที่รัฐมาคอยติดตามการดำเนินชีวิตของตน รวมไปถึงการขาดสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สังคมออนไลน์

- ครูให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหาของหมอเป้งและซักถามข้อสงสัย และให้นักเรียนได้คิดที่จะพิสูจน์หรือได้ลองระบุปัญหาร่วมอภิปรายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

- ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายถึงปัญหาการใช้ชีวิตของหมอเป้ง

5.2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

5.2.1 ครูชี้แจงกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- ครูแจกใบกิจกรรม 5.1

- ให้นักเรียนเรียนรู้ปัญหาการใช้ชีวิตของหมอเป้งจากใบกิจกรรม โดยนักเรียนจะต้องวิเคราะห์ปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหาของตนเอง โดยใช้แนวคิดประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้ หนังสือเรียนหน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6 หรืออินเทอร์เน็ต มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของหมอเป้ง

5.2.2 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง

5.3 ขั้นอภิปรายทั้งชั้นเรียนและการเปรียบเทียบ

5.3.1 ครูชี้แจงกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ตามรายชื่อที่กำหนด โดยใช้ผลการเรียนจากคะแนนวิชาสังคมศึกษา

- ให้นักเรียนได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มรับฟัง จากนั้นร่วมกันอภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อให้ได้คำตอบภาพรวมของกลุ่มไปอภิปรายคำตอบในชั้นเรียน

5.3.2 นักเรียนได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มรับฟัง ร่วมกันอภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวาง หลากหลาย จากนั้นร่วมกันสรุปเป็นแผนผังความคิดให้คลอบคลุมประเด็น 1) ปัญหาของหมอเป้งคืออะไร 2) สาเหตุของปัญหาคืออะไร 3) แก้ปัญหาอย่างไร และ 4) ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

5.3.3 สุ่มกลุ่มนักเรียนออกมานำเสนอคำตอบภาพรวมของกลุ่ม 2-3 กลุ่ม

5.3.4 ครูร่วมเปรียบเทียบคำตอบและวิธีการแก้ปัญหากับนักเรียน

5.4 ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

- ครูและนักเรียนร่วมสรุปเชื่อมโยงแนวคิด แนวคำตอบ หรือวิธีการแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

- ครูและนักเรียนร่วมประเมินแนวคิดหรือวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา อาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด หรือใช้เวลาน้อยสุด ในการแก้ปัญหาการใช้ชีวิตของหมอเป้ง

6. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้

6.1 หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6

6.2 ใบกิจกรรม 5.1

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1.อธิบายลักษณะการเมืองการปกครองได้ (K)	- สังเกต	- สังเกตการอธิบายและระบุใจความสำคัญ	- อธิบายและระบุใจความสำคัญได้ครบถ้วนถูกต้อง
2. สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเมืองการปกครองได้ (P)	- ตรวจใบกิจกรรม 5.1 - ตรวจแผนผังความคิด	- ใบงานกิจกรรม 5.1 - แผนผังความคิด	- นักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
3. มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มและมีความสนใจในการทำกิจกรรม (A)	- สังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมกลุ่ม	- แบบประเมินด้านพฤติกรรม	- ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีขึ้นไป

ใบกิจกรรม 5.1

จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

หมอเป้งเป็นหมอคนไทยที่ได้รับโอกาสให้ไปทำงานและเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ประเทศเกาหลีเหนือ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เมื่อหมอเป้งได้เริ่มทำงานพบว่าการใช้ชีวิตของเขาได้เปลี่ยนไป เช่น การใช้ชีวิตประจำวันหรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มักจะถูกเจ้าหน้าที่รัฐคอยติดตามและสอดส่องตลอดเวลา การที่ต้องดูโทรทัศน์ที่มีแต่ช่องรายงานข่าวของรัฐหรือสารคดีเกี่ยวกับผู้นำ และการโดนจำกัดสิทธิ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทำให้หมอเป้งวิตกกังวลและรู้สึกเครียดเมื่อมีเจ้าหน้าที่รัฐมาคอยติดตามการดำเนินชีวิตของตน รวมไปถึงการขาดสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สังคมออนไลน์

1. ปัญหาของหมอเป้งคืออะไร

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

3. แก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

4. ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตารางเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา	ระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ลักษณะการเมืองการปกครอง	ระบุปัญหาที่มีความสำคัญในระดับรองลงมาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ลักษณะการเมืองการปกครอง	ระบุปัญหาไม่สำคัญหรือระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา	ระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหาและครบถ้วน โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง	ระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงแต่ไม่ครบถ้วน	ระบุสาเหตุที่เป็นไปไม่ได้ โดยไม่พิจารณาจากข้อเท็จจริง
ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอวิธีแก้ปัญหา	เสนอวิธีการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างอย่างสมเหตุสมผล	เสนอวิธีการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้บางส่วน	เสนอวิธีการแก้ปัญหาไม่สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหา
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นได้สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ และระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นได้สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ หรือระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร	อธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ปัญหานั้นไม่สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้ และไม่ระบุว่าผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

แบบประเมินด้านพฤติกรรมในชั้นเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ระบอบการเมืองการปกครอง เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครอง

มัธยมศึกษาปีที่ 4..... วันที่.....เดือน..... 2563

คำชี้แจง : ให้กาเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

กลุ่มที่	รายการประเมิน / คะแนน								ตรงเวลา	มีเหตุผล	ผ่าน / ไม่ผ่าน
	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม				ความสนใจในการทำกิจกรรม						
	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)			
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

คุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
ดี	คะแนนรวม 5-6
ปานกลาง	คะแนนรวม 4-3
ปรับปรุง	คะแนนรวมต่ำกว่า 2

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(นายชัยดิลก อัสสพันธ์)

พฤติกรรมที่แสดงออก	เกณฑ์การให้คะแนน			
	3	2	1	0
การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ่อยครั้ง	สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบางครั้ง	สมาชิกในกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแต่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิกในกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย
ความสนใจในการทำกิจกรรม	สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจในกิจกรรมและตอบคำถามสม่ำเสมอ	สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจในกิจกรรมและตอบคำถามบางครั้ง	สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจในกิจกรรมแต่ไม่มีการตอบคำถาม	สมาชิกในกลุ่มไม่มีความสนใจในกิจกรรมและตอบคำถามเลย

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ .....

ผลการสอน/ผลการเรียนรู้

ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิด

.....

.....

ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

.....

.....

ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนและเปรียบเทียบ

.....

.....

ขั้นการสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิด

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายชัยดิลก อัสสพันธ์)

วันที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ

โรงเรียนน้ำพองศึกษา **กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ**

วิชา หน้าที่พลเมืองฯ (ส31101) **ภาคเรียนที่ 1/2563**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ระบอบการเมืองการปกครอง **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

เรื่อง การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (2) เวลา 1 คาบ (50 นาที)

วันที่ใช้สอนวันที่..... เวลา.....

ผู้สอน: นายชัยดิลก อัสสพันธ์

1. มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ตัวชี้วัด

ม.4-6/2 เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

2. สาระสำคัญ

ในยุคปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญกับการสร้างสันติภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีการติดต่อแลกเปลี่ยนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งภายในภูมิภาคและภายนอกภูมิภาค รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์มีหลากหลาย ทั้งด้านการทูต การค้า การแลกเปลี่ยน ทางด้านวัฒนธรรม การศึกษา กีฬา และเทคโนโลยี ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 วิเคราะห์การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยได้ (K)

3.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยได้ (P)

3.3 ฟังด้วยความสนใจ และปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่กำหนด (A)

4. สาระการเรียนรู้

การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย

4.1 การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม

4.1.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้ร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ทั้งภายในภูมิภาคและภายนอกภูมิภาค โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญ

4.1.2 ด้านการศึกษา การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และปัจจุบันการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก จึงเป็นความจำเป็นที่ไทยจะต้องพึ่งพาและแลกเปลี่ยนความรู้กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว

4.1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

5. กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ (แบบบรรยาย)

5.1 ขั้นนำ

5.1.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม ให้นักเรียนวิเคราะห์

วีดิทัศน์ เรื่อง ชีวิตไร้พรมแดน : ซุปตาร์ชายแดน
(https://www.youtube.com/watch?v=ybsrwUz6mkQ&ab_channel=ThaiPBS)

5.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากภาพเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม

5.2 ขั้นการสอน

5.2.1 ครูบรรยายเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย โดยมีหัวข้อดังนี้

- การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านการศึกษา
- ด้านสังคมและวัฒนธรรม

5.2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาและกำหนดสถานการณ์ปัญหา ดังต่อไปนี้

- ครูเสนอสถานการณ์ปัญหา “ความขัดแย้งไทย-กัมพูชา เขาพระวิหาร” ได้แก่ ความขัดแย้งไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะประเด็นเรื่องปราสาทพระวิหาร เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานาน และทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาทางออกได้ ความขัดแย้ง 2 ประเทศ เกิดขึ้นจากลัทธิชาตินิยม โดยนักการเมืองทั้ง 2 ประเทศ จงใจหยิบประเด็น เขาพระวิหารขึ้นมาปลุกกระแสชาตินิยม เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง และเพิ่มคะแนนนิยมให้กับตัวเอง นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ยังเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้ง และการแย่งชิงดินแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือปลุกกระแสชาตินิยม จนกระทบความสัมพันธ์ 2 ประเทศ ทั้งทางตรง ไม่ว่าจะเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสูญเสียดินแดนของไทย (2505) และปัญหาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทางอ้อมไม่ว่าจะเป็น ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการปิดด่านชายแดน เมื่อมีการปะทะกันและการค้าชายแดนอาจชะลอตัวลง เป็นต้น

- ครูให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหาและซักถามข้อสงสัย และให้นักเรียนได้ลองระบุปัญหาร่วมอภิปรายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

- ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายถึงปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

- ครูบรรยายเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา โดยใช้หัวข้อดังต่อไปนี้

- ปัญหาของสถานการณ์นี้

- สาเหตุของปัญหา

- วิธีการแก้ปัญหา

- ผลของการแก้ปัญหา

5.3 ขั้นสรุป

5.3.1 ให้นักเรียนสรุปเรื่องการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย โดยมีหัวข้อดังนี้

- การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม

- ด้านเศรษฐกิจ

- ด้านการศึกษา

- ด้านสังคมและวัฒนธรรม

5.3.2 ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา โดยมีหัวข้อดังนี้

- ปัญหาของสถานการณ์นี้

- สาเหตุของปัญหา

- วิธีการแก้ปัญหา

- ผลของการแก้ปัญหา

6. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้

6.1 หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. วิเคราะห์การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยได้ (K)	- สังเกต - ตรวจสมุดบันทึก	- การถามคำถามในชั้นเรียน - สมุดบันทึก	- อธิบายและระบุใจความสำคัญได้ครบถ้วนถูกต้อง
2. สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยได้ (P)	- สังเกต - ตรวจสมุดบันทึก	- การถามคำถามในชั้นเรียน - สมุดบันทึก	- นักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
3. ฟังด้วยความสนใจและปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่กำหนด (A)	- สังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินด้านพฤติกรรม	- ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีขึ้นไป

แบบประเมินด้านพฤติกรรมในชั้นเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ระบอบการเมืองการปกครอง

เรื่อง การดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย (2)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 วันที่.....เดือน..... 2563

คำชี้แจง : ให้กาเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

เลขที่	รายการประเมิน / คะแนน								ตรงเวลา	ร่วมมือ	ผ่าน / ไม่ผ่าน
	ฟังด้วยความสนใจ				ปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่กำหนด						
	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)			
1											
2											
3											
4											

เลขที่	รายการประเมิน / คะแนน								ตรงเวลา	MUSHY	ผ่าน / ไม่ผ่าน
	ฟังด้วยความสนใจ				ปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่กำหนด						
	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)			
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											

เลขที่	รายการประเมิน / คะแนน								ตรงเวลา	MUPH	ผ่าน / ไม่ผ่าน
	ฟังด้วยความสนใจ				ปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่กำหนด						
	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)			
30											
31											
32											
33											
34											
35											
36											
37											
38											
39											
40											

คุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
ดี	คะแนนรวม 5-6
ปานกลาง	คะแนนรวม 4-3
ปรับปรุง	คะแนนรวมต่ำกว่า 2

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นายชัยดิลก อัสสพันธ์)

พฤติกรรมที่แสดงออก	เกณฑ์การให้คะแนน			
	3	2	1	0
ฟังด้วยความสนใจ	ฟังอย่างตั้งใจ ซักถามเมื่อมีข้อสงสัย และแสดงความคิดเห็นของตนเอง	ฟังอย่างตั้งใจ และซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	ฟังอย่างตั้งใจ	ไม่ฟัง หรือไม่สนใจฟัง
ปฏิบัติงานเสร็จ	ทำงานเสร็จ	ทำงานเสร็จ	ทำงานเสร็จ	ไม่ส่งงาน หรือ

ในเวลาที่กำหนด	ภายในเวลาที่กำหนด และครบถ้วนสมบูรณ์	และครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ส่งหลังจากที่กำหนด 1 วัน	และครบถ้วนแต่ส่งหลังจากที่กำหนดมากกว่า 1 วัน	ส่งงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์สมบูรณ์

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ .....

ผลการสอน/ผลการเรียนรู้

ขั้นนำ

.....

.....

ขั้นการสอน

.....

.....

ขั้นสรุป

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายชัยดิลก อัสสพันธ์)

วันที่.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

สถานการณ์ปัญหาที่ 1 จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

ซานะเป็นคนไทยที่พบว่า ตนเองต้องรอแถวขึ้นรถสาธารณะกลับบ้านเป็นเวลานานในวันที่ฝนตก เคยต้องเลี่ยงลงไปเดินบนถนนจนประสบอุบัติเหตุรถยนต์ชนเพราะฟุตบาทเต็มไปด้วยพ่อค้าแม่ค้า หรือพุพังจนเดินไม่ได้ประกอบกับมีสายไฟฟ้าห้อยลงจนอันตราย และสามีต้องถูกที่ทำงานปลดออก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เกิดความลำบากมากขึ้น ซานะมักโพสต์ปัญหาและความคิดเห็น

ทางการเมืองผ่านสังคมออนไลน์บ่อยครั้ง แต่กลับพบว่าซานะไม่ชอบไปเลือกตั้งประจำท้องถิ่น หรือระดับประเทศ รวมไปถึงการไปเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เพราะคิดว่าเสียงของตนคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้

1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

1.3 นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

สถานการณ์ปัญหาที่ 2 จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

พอลเป็นคนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่รุนแรง เขามักจะพูดคุยเรื่องพรรคการเมืองที่ชื่นชอบกับครอบครัวอยู่เป็นประจำซึ่งก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร เนื่องจากครอบครัวก็นิยมชมชอบพรรคการเมืองเหมือนกันกับตน แต่เมื่อพอลต้องไปงานเลี้ยงรุ่น ในขณะที่กำลังรับประทานอาหาร พอลได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อน กลับพบว่าเพื่อนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ขัดแย้งกับตน จึงเกิดการมีปากเสียงและเกือบถึงขั้นลงไม้ลงมือกัน

2.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2.3 นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 2.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

สถานการณ์ปัญหาที่ 3 จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

“ฮยอนเซียวลี”

ฮยอนเซียวลี ผู้ลี้ภัยชาวเกาหนีเหนือ ที่หนีออกจากประเทศบ้านเกิด จะได้รับสิทธิ์ให้พักพิงอยู่ในเกาหลีใต้ได้อย่างถูกกฎหมาย แต่ความเป็นห่วงครอบครัว ทำให้เธอตัดสินใจเสี่ยงชีวิตกลับเข้าไปในที่ที่เธอจากมาอีกครั้ง เพื่อพาครอบครัวหนีออกมาอยู่ร่วมกันในเกาหลีใต้ให้ได้ จนส่งผลให้ครอบครัวของเธอต้องถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำของลาวกว่าสิบปี หลังจากถูกจับด้วยข้อหาลี้ภัยอย่างผิดกฎหมาย แต่สุดท้ายเธอก็ดิ้นรน ติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐหลายคน จนช่วยครอบครัวของเธอออกมาได้สำเร็จ ลีเป็นหนึ่งผู้ลี้ภัยหลายพันคน ที่หลบหนีออกจากเกาหลีเหนือในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา โดยพวกเขาจะเลือกลี้ภัยเข้าไปในประเทศที่พวกเขาแน่ใจว่าจะไม่ถูกส่งตัวกลับอย่างมองโกเลีย รัสเซีย และไทย ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังเกาหลีใต้ ซึ่งขณะนี้มีผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนืออาศัยอยู่ในประเทศไทยกว่า 2,500 คน ที่ผ่านมาชาวเกาหลีเหนือหลายคนเลือกที่จะยอมไปตายเอาดาบหน้า เพื่อชีวิตที่ดีกว่า แต่การลี้ภัยอาจไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ

ที่มา : https://www.voicetv.co.th/read/335940

3.1 ปัญหาจากสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 3.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

สถานการณ์ปัญหาที่ 4 จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

ฌอนเป็นผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยก่อนเลือกตั้งฌอนนำเสนอนโยบายที่ตอบโจทย์คนในพื้นที่ของตนอย่างตรงจุดและได้ลงทุนซื้อเสียงไปจำนวนมาก เมื่อฌอนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฌอนกลับมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวของตนเพื่อเป็นการหารายได้เพื่อเอากำไรจากที่ตนได้ลงทุนไป ไม่ว่าจะเป็น การย้ายพรรคการเมืองเมื่อได้รับเงินจำนวนมากจากพรรคฝั่งตรงข้าม ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และเลือกปฏิบัติ มักจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอาหน้าเพียงเท่านั้น ดำรงตนเป็นเหมือนเจ้าพ่อคอยหาผลประโยชน์ต่าง ๆ จากผู้ประกอบการในพื้นที่เมื่อเข้ามาประสานงานจากตน เป็นต้น

4.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

4.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

4.3 นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 4.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

สถานการณ์ปัญหาที่ 5 จงอ่านสถานการณ์ปัญหาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

จากภาพทามไลน์ จะเห็นได้ว่าประเทศได้มีความต้องการที่จะสร้างรถไฟความเร็วสูงตั้งแต่อดีต และแต่ละครั้งเราต้องอาศัยความร่วมมือจากต่างประเทศเสมอ ถ้าหากประเทศต้องการที่จะสร้างรถไฟด้วยตนเองต้องแก้ปัญหาอย่างไร

5.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

5.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

5.3 นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 5.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
รายวิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

<u>คำชี้แจง</u> ให้ทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน					
2	การตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้กิจกรรมน่าสนใจ					
3	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
4	ฉันสนุกที่ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานเป็นทีม					
5	ฉันพอใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ					
6	ฉันชอบที่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก					
7	การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ฉันสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
8	การจัดการเรียนรู้มีสื่อผสมและมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย					
9	ฉันพอใจกับเวลาในการทำกิจกรรม					
10	การเรียนด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
11	ภาษาที่ใช้ในสื่อสารตรงกับเรื่องที่เรียน					
12	การจัดการเรียนรู้สื่อเข้าใจง่ายสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง					
13	ฉันชอบเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้					
14	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและตัดสินใจ					
15	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม/ภาระงานที่มอบหมาย มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
16	ฉันพอใจที่ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า					
17	การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม					
18	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้					
19	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ					
20	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน					

ภาคผนวก ข

เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
วิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
สาระสำคัญ						
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน					
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้					
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน					
4	การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง					
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ					
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก					
ด้านสาระการเรียนรู้						
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับคาบเวลา					
9	กำหนดเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน					
10	เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
11	เนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่สับสนและน่าสนใจ					
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้						
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ					
13	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน					
14	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง					
15	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน					
16	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					
17	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องแทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
18	สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย					
19	สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
20	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง					
21	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนด					
ด้านการวัดและประเมินผล						
22	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
23	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องสาระการเรียนรู้					
24	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					

ระดับคุณภาพของผลงาน

5 หมายถึง คุณภาพในระดับดีเยี่ยม 4 หมายถึง คุณภาพในระดับดีมาก

3 หมายถึง คุณภาพในระดับดี 2 หมายถึง คุณภาพในระดับพอใช้

1 หมายถึง คุณภาพในระดับปรับปรุง

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบวัดความสามารถในแก้ปัญหา
การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด
เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : ข้อความที่เสนอต่อไปนี้เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในแก้ปัญหา โดยการเครื่องหมายถูก (√) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นลงในแบบประเมิน และหากท่านมีข้อเสนอแนะกรุณาระบุรายละเอียดให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยกำหนดให้ความหมายเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ได้
0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ได้
-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ไม่ได้

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 1</u> ซานะเป็นคนไทยที่พบว่า ตนเองต้องรอแถวขึ้นรถสาธารณะกลับบ้านเป็นเวลานานในวันที่ฝนตก เคยต้องเลี่ยงลงไปเดินบนถนนจนประสบอุบัติเหตุรถยนต์ชนเพราะฟุตบาทเต็มไปด้วยพ่อค้าแม่ค้าหรือพุพังจนเดินไม่ได้ประกอบกับมีสายไฟฟ้าห้อยลงจนอันตราย และสามีต้องถูกที่ทำงานปลดออกเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เกิดความลำบากมากขึ้น ซานะมักโพสต์ปัญหาและความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสังคมออนไลน์บ่อยครั้ง แต่กลับพบว่าซานะไม่ไปเลือกตั้งประจำท้องถิ่น หรือระดับประเทศ รวมไปถึงการไปเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เพราะคิดว่าเสียงของตนคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - ชานะมองว่าเรื่องการเมืองกับการดำเนินชีวิตของตน ไม่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ชานะตัดสินใจไม่ไปเลือกตั้ง - ชานะมองว่าการไปเลือกตั้ง ไม่ใช่หน้าที่ของตน)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - ชานะมองว่าเรื่องการเมืองกับการดำเนินชีวิตของตน ไม่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ชานะตัดสินใจไม่ไปเลือกตั้ง - ชานะมองว่าการไปเลือกตั้ง ไม่ใช่หน้าที่ของตน)*				
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ส่งเสริมให้ชานะมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เกี่ยวกับเรื่องอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองและหน้าที่ของตน โดยอาจส่งเสริมในทุกระดับและทุกสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมืองการปกครอง หรือสถาบันสื่อสารมวลชน เป็นต้น)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - เมื่อชานะมีความรู้ในเรื่องอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแล้ว*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	ก็จะทำให้ซานะได้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และตระหนักถึงหน้าที่ของตนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นจะส่งผลให้ซานะไปเลือกตั้ง)				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 2</u> พอลเป็นคนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่รุนแรง เขามักจะพูดคุยเรื่องพรรคการเมืองที่ชื่นชอบกับครอบครัวอยู่เป็นประจำซึ่งก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร เนื่องจากครอบครัวก็นิยมชมชอบพรรคการเมืองเหมือนกันกับตน แต่เมื่อพอลต้องไปงานเลี้ยงรุ่น ในขณะที่กำลังรับประทานอาหาร พอลได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อน กลับพบว่าเพื่อนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ขัดแย้งกับตน จึงเกิดการมีปากเสียงและเกือบถึงขั้นลงไม้ลงมือกัน				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - พอลไม่สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนที่เห็นต่างได้)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองของผู้อื่น หรือผู้มีแนวคิดต่างจากตนเอง)*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ส่งเสริมให้พอลเกิดการแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละบุคคล และเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - เมื่อพอลเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล ก็จะส่งผลให้พอลสามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ ดังนั้นพอลจะสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนที่เห็นต่างได้)*				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเมืองการปกครองได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 3</u> ฮยอนเซียวลี ผู้ลี้ภัยชาวเกาหนีเหนือ ที่หนีออกจากประเทศบ้านเกิด จะได้รับสิทธิ์ให้พักพิงอยู่ใน เกาหลีใต้ได้อย่างถูกกฎหมาย แต่ความเป็นห่วงครอบครัวทำให้เธอตัดสินใจเสี่ยงชีวิตกลับเข้าไปในที่ที่เธอจากมาอีกครั้ง เพื่อพาครอบครัวหนีออกมาอยู่ร่วมกันในเกาหลีใต้ให้ได้ จนส่งผลให้ครอบครัวของเธอต้องถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำของลาวกว่าสิบปี หลังจากถูกจับด้วยข้อหาลี้ภัยอย่างผิดกฎหมาย แต่สุดท้ายเธอก็ดิ้นรน ติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐหลายคนจนช่วยครอบครัวของเธอออกมาได้สำเร็จ ลีเป็นหนึ่งผู้ลี้ภัยหลายพันคน ที่หลบหนีออก				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	จากเกาหลีเหนือในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา โดยพวกเขาจะเลือกลี้ภัยเข้าไปในประเทศที่พวกเขาแน่ใจว่าจะไม่ถูกส่งตัวกลับอย่างมองโกเลีย รัสเซีย เมียนมา และไทยก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังเกาหลีใต้ ซึ่งขณะนี้มีผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนืออาศัยอยู่ในประเทศไทยกว่า 2,500 คน ที่ผ่านมาชาวเกาหลีเหนือหลายคนเลือกที่จะยอมไปตายเอาดาบหน้า เพื่อชีวิตที่ดีกว่า แต่การลี้ภัยอาจไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: – การหนีออกประเทศบ้านเกิด - ถูกคุมขัง จากการลี้ภัยทางการเมือง)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: -ประเทศเกาหลีเหนือที่ปกครองภายใต้ระบอบการปกครองแบบเผด็จการทหาร ซึ่งประชาชนจะถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ จึงทำให้ประชาชนบางส่วนตัดสินใจหนีไปยังประเทศที่สาม - ในทางกฎหมายโดยปกติแล้วจะต้องช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ปกป้องและสนับสนุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยทั่วโลก รวมถึงส่งไปยังประเทศที่สาม)*				
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ประเทศที่ใช้ระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องรวมตัวกัน เพื่อกดดันประเทศที่ใช้*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	ระบอบการเมืองการปกครองแบบเผด็จการให้ดำเนินการปฏิรูประบอบการเมืองการปกครอง และให้ประเทศเกาหลีเหนือหรือลาวเคารพสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น)				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - อาจทำให้ประเทศเกาหลีเหนือและประเทศลาวเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง และเคารพสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน* *- ประเทศลาวให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยทางการเมืองมากขึ้น* *- ทำให้ฮยอนเซียวลีอาจกลับไปใช้ชีวิตในประเทศเกาหลีเหนือได้อย่างมีความสุข* *- ผู้ลี้ภัยในลาวได้รับการช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชน)*				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 4</u> ฌอนเป็นผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยก่อนเลือกตั้งฌอนนำเสนอนโยบายที่ตอบโจทย์คนในพื้นที่ของตนอย่างตรงจุดและได้ลงทุนซื้อเสียงไปจำนวนมาก เมื่อฌอนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฌอนกลับมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวของตนเพื่อเป็นการหารายได้เพื่อเอากำไรจากที่ตนได้ลงทุนไป ไม่ว่าจะเป็น การย้ายพรรคการเมือง เมื่อได้รับเงินจำนวนมากจากพรรคฝั่งตรงข้าม				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และเลือกปฏิบัติ มักจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอาหน้าเพียงเท่านั้น ดำรงตนเป็นเหมือนเจ้าพ่อคอยหาผลประโยชน์ต่าง ๆ จากผู้ประกอบการในพื้นที่เมื่อเข้ามาประสานงานจากตน เป็นต้น แต่ฌอนก็ยังคงได้เป็นนักการเมืองต่อไปโดยไม่ได้รับการตรวจสอบเลย				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - ฌอนเข้ามาทำงานเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - ฌอนขาดจริยธรรม)*				
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - โดยปกติแล้วรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงกำหนดโทษหากฝ่าฝืนอยู่แล้ว ดังนั้นควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีการลงโทษอย่างร้ายแรงกับนักการเมืองที่ผิดจริยธรรมอย่างยุติธรรม)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและมีการลงโทษอย่างร้ายแรงทำให้ฌอนถูกลงโทษทางกฎหมายและส่งผลให้นักการเมืองคนอื่นเกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่กล้าทำผิดเหมือนอย่างฌอน)*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 5</u> ความแตกแยกทางการเมืองในประเทศไทยในอดีต เกิดขึ้นเพราะพรรคการเมืองใหญ่บางพรรคมีอำนาจผูกขาด แม้ว่าในระดับประเทศจะดูเหมือนมีพรรคการเมืองใหญ่สองพรรคสองขั้วความคิดแข่งขันกัน และมีพรรคเล็ก ๆ อีกจำนวนหนึ่ง แต่แท้จริงแล้วประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีทางเลือกมากนักในการเลือกตั้งผู้สมัครที่สองพรรคใหญ่ส่งในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่ได้เป็นคู่แข่งจริง รู้กันอยู่แล้วว่าจังหวัดไหน ภาคไหนเป็นของพรรคใด ตระกูลใด น้อยครั้งมากที่ผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่นจะแทรกเข้ามาได้ การผูกขาดของพรรคการเมืองในระดับพื้นที่ได้รวมกันจนเกิดการผูกขาดของพรรคการเมืองในระดับประเทศ หลายคนหมดหวังกับการเลือกตั้งและระบบประชาธิปไตยไทย เพราะเชื่อว่าถ้ายังเลือกตั้งกันด้วยกฎเกณฑ์กติกาแบบเดิมแล้ว พรรคการเมืองใหญ่พรรคหนึ่งจะชนะการเลือกตั้งทุกครั้งไป เนื่องจากมีทุนหนา บริหารจัดการพรรคด้วยนักธุรกิจการเมือง ตัดสินใจแบบองค์กรธุรกิจเถ้าแก่ ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดและนโยบายประชานิยมหาเสียงกับประชาชนฐานราก และไม่เกรงกลัวที่จะใช้อำนาจรัฐเพื่อส่งเสริมให้พรรคพวกและพรรคการเมืองของตนเองใหญ่ขึ้นและมีอำนาจผูกขาด				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	เพิ่มมากขึ้นส่วนพรรคการเมืองใหญ่อีกขั้วหนึ่งมีแนวโน้มฝ่อลงเรื่อย ๆ นอกจากนี้ยังอ่อนแรงจากการเป็นฝ่ายค้านและต่อสู้กับการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบธรรมต่อเนื่องมาหลายปี มีแนวโน้มสูงที่ประเทศไทยจะเหลือพรรคการเมืองใหญ่ที่ผูกขาดการเลือกตั้งเพียงพรรคเดียว เลือกตั้งกี่ครั้งพรรคการเมืองนี้ก็ได้เป็นรัฐบาล ส่วนพรรคการเมืองอื่นก็คงเป็นเพียงพรรคการเมืองระดับภาค หรือระดับจังหวัด มีบทบาทเพียงแค่สร้างสีสัน (หรือคอยขายเสียง) ในสภา				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - ประชาชนไม่มีทางเลือกมากนักในการเลือกตั้ง* *- ความแตกแยกทางการเมืองในประเทศไทย* *- การผูกขาดพรรคการเมืองใหญ่)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - พรรคการเมืองใหญ่ มักมีจำนวนสมาชิกขนาดใหญ่และมีทุนหนา* *- มีการบริหารจัดการพรรคด้วยนักธุรกิจการเมือง ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดและนโยบายประชานิยมหาเสียงกับประชาชนฐานราก* *- ไม่เกรงกลัวที่จะใช้อำนาจรัฐเพื่อส่งเสริมให้พรรคพวกและพรรคการเมืองของตนเองใหญ่ขึ้นและมีอำนาจผูกขาดเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจทางการเมืองเพียงไม่กี่พรรค)*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมของพรรคการเมืองที่ใช้อำนาจเหนือตลาด และให้อำนาจองค์กรอิสระลงโทษพรรคการเมืองได้ถึงยุบพรรค อย่างมีมาตรฐานและยุติธรรม* *- แบ่งอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาและแบ่งวิธีการเข้าสู่อำนาจของสมาชิกทั้งสองสภาไว้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้พรรคการเมืองที่มีอำนาจในสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปมีอำนาจในวุฒิสภา)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ลดการผูกขาดของพรรคการเมืองใหญ่ และพรรคการเมืองต่าง ๆ ก็จะเกรงกลัวต่อกฎหมาย ที่จะใช้อำนาจเหนือตลาด ดังนั้นประชาชนก็จะมีทางเลือกในการเลือกตั้ง และมีพรรคการเมืองใหม่ๆ ขึ้นมาทำหน้าที่ ลดการแบ่งขั้วทางการเมืองอย่างชัดเจน)*				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเมืองการปกครองได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 6</u> กรณีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ออกมากล่าวถึงคลิปมิวสิกวิดีโอเพลง “ประเทศกูมี” ว่าได้ดูคลิปดังกล่าวที่ปล่อยทางยูทูบแล้ว เนื้อหาจะผิดหรือไม่เท่าที่ดู 50:50 ต้องให้ตำรวจปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ตรวจสอบอีกครั้ง				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	ในเวลาต่อมา ทาง ปอท. ก็ได้ออกมาชี้แจงในกรณีดังกล่าวว่า เพลงประเทศกูมี มีเนื้อหาค่อนข้างให้ร้ายประเทศไทย ทำให้ประเทศเสียหายอยู่หลายเรื่อง เบื้องต้นน่าจะเข้าข่ายความผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (2) ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน พร้อมเตรียมพิจารณาเรียกสอบกลุ่มศิลปินที่เกี่ยวข้องกับเพลงดังกล่าว Rap Against Dictatorship เจ้าของเพลง “ประเทศกูมี” ชี้แจง แค่อยากทำเพลงสะท้อนสังคมให้ขบคิดตระหนักรู้ถึงเรื่องการเมือง ไม่มีเจตนาทำผิดกฎหมาย โดยสมาชิกกลุ่ม Rap Against Dictatorship กล่าวว่า พวกเขาเป็นกลุ่มแร็พเปอร์ ที่มีความตั้งใจที่จะทำเพลงเพื่อสะท้อนสังคมภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งทางกลุ่มเองก็ไม่ทราบว่าตัวเนื้อหาส่วนไหนที่ผิดกฎหมาย และตกใจที่นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่คนดังกล่าวฟังแล้ว แต่ก็ไม่ได้เกรงกลัวอย่างใด พร้อมที่จะชี้แจงกรณีนี้ ซึ่งต่อมาจากการตรวจสอบเพลง ประเทศกูมี นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่คนดังกล่าวไม่พบหลักฐานที่จะเอาผิดได้ เพราะเนื้อหาของเพลงยังไม่มีการระบุวัน เวลา				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	สถานที่ อย่างชัดเจน หลังจากนี้ประชาชนยังสามารถฟัง ร้อง และแชร์เพลงนี้ได้				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - เพลง “ประเทศกูมี” มีเนื้อหาเรื่องด้านการเมืองและสังคมไทยที่ค่อนข้างรุนแรง ซึ่งกลุ่มเจ้าของเพลงอาจมีความผิดตามกฎหมาย)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - เกิดจากกลุ่ม Rap Against Dictatorship เจ้าของเพลงประเทศกูมี อยากทำเพลงให้ขบคิดตระหนักรู้ถึงเรื่องการเมืองและสะท้อนสังคมที่กลุ่มอยากแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาผ่านเนื้อหาของเพลง* *- เจ้าหน้าที่รัฐ มีการตรวจสอบเนื้อหาเพลงประเทศกูมี ที่อาจมีเนื้อหาค่อนข้างให้ร้ายประเทศไทย ทำให้ประเทศเสียหายอยู่หลายเรื่อง อาจเข้าข่ายความผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์)*				
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - รัฐบาลจะต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการเขียน การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม เสรีภาพในการชุมนุม เป็นต้น โดยการกระทำดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย)*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - เมื่อรัฐบาลเคารพสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคน ดังนั้นเพลง “ประเทศกูมี” ถึงจะมีเนื้อหาเรื่องด้านการเมืองและสังคมไทยที่ค่อนข้างรุนแรง กลุ่มเจ้าของเพลงที่อยากแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาผ่านเนื้อหาของเพลงก็จะไม่มีความผิดตามกฎหมายและเป็นไปตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย)*				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 7</u> จากภาพทามไลน์จะเห็นได้ว่าประเทศได้มีความต้องการที่จะสร้างรถไฟความเร็วสูงตั้งแต่อดีต และแต่ละเราต้องอาศัยความร่วมมือจากต่างประเทศเสมอ ถ้าหากประเทศต้องการที่จะสร้างรถไฟด้วยตนเองต้องแก้ปัญหาอย่างไร				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - ประเทศไทยไม่สามารถสร้างรถไฟความเร็วสูงได้)*				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - ประเทศไทยขาดความรู้หรือเทคโนโลยีและวิทยาการในการสร้างรถไฟความเร็วสูง)*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ในช่วงแรกอาจให้ต่างชาติเข้ามาสร้างให้โดยส่งคนไทยเข้าไปเรียนรู้เทคโนโลยีและวิทยาการในการสร้างรถไฟความเร็วสูง* *- ส่งคนไทยไปศึกษาเทคโนโลยีและวิทยาการจากต่างประเทศโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว (ข้อ 1.3) ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - คนไทยได้เรียนรู้เทคโนโลยีและวิทยาการจากการให้ต่างประเทศเข้ามาสร้างรถไฟ* *- คนไทยได้ความรู้จากการไปศึกษาที่ต่างประเทศ จึงทำให้คนไทยมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะสร้างรถไฟความเร็วสูงเองได้)*				
สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเมืองการปกครองได้	<u>สถานการณ์ปัญหาที่ 8</u> จีนเริ่มงดการนำเข้าเนื้อวัวจากผู้แปรรูป 4 รายของออสเตรเลีย รวมไปถึงการเพิ่มภาษีนำเข้าสินค้าเกษตรอย่าง ข้าวบาร์เลย์ เป็น 80% หลังจากที่ออสเตรเลียเรียกร้องให้มีการสืบสวนต้นกำเนิดของ COVID-19 ในประเทศจีน ทำให้ความบาดหมางระหว่าง 2 ประเทศที่เป็นคู่ค้าทางเศรษฐกิจมานาน เพิ่มสูงขึ้นทันที Simon Birmingham รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออสเตรเลีย ได้กล่าวว่า				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	จีนได้ประกาศว่าจะงดนำเข้าเนื้อสัตว์จากออสเตรเลีย จากความกังวลในเรื่องมาตรฐานด้านสุขอนามัย แต่อย่างไรก็ดีเขายังได้กล่าวว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาทางเทคนิคและกำลังหาทางแก้ไขกันทั้ง 2 ฝ่ายอยู่ ปริมาณเนื้อวัวที่ส่งออกของออสเตรเลียจากผู้แปรรูป 4 รายคิดเป็น 35% ของปริมาณทั้งหมดส่งออกไปที่ประเทศจีน ขณะที่ออสเตรเลียส่งออกเนื้อวัวไปยังจีน คิดเป็นปริมาณ 30% จากปริมาณการส่งออกทั้งหมด เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการงดนำเข้าเนื้อสัตว์นั้น จีนเองก็ได้ประกาศว่าขึ้นภาษีนำเข้าข้าวบาร์เลย์อีก 80% ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออสเตรเลียแสดงความกังวลทันทีว่าราคาของข้าวบาร์เลย์ที่ส่งออกไปนั้นถือว่าเป็นราคาที่แข่งขันได้กับประเทศอื่น ๆ และไม่มีการอุดหนุนราคาจากรัฐบาลแต่อย่างใด ด้วย เหตุการณ์ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นหลังจากที่ออสเตรเลีย เรียกร้องให้มีการสอบสวนหาต้นกำเนิดของ COVID-19 ที่มีจุดเริ่มต้นจากในประเทศจีน และสนับสนุนการเรียกร้องของสหภาพยุโรปให้มีการสอบสวนอิสระ อีกด้านด้วย Ben Lyons อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าของจีน จากมหาวิทยาลัย Southern Queensland กล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นนี้กับ ABC ว่า “จีนกำลังเล่นเกมทางการทูตกับออสเตรเลียอยู่” แถมยังมี				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	ความย้อนแย้งเล็ก ๆ เพราะว่าจีนเองก็ได้ลงทุนในบริษัทแปรรูปเนื้อสัตว์อย่าง Kilcoy ที่มีโรงงานผลิตในออสเตรเลีย รวมไปถึงที่จีนและยังเชื่อว่าออสเตรเลียมีแต้มต่อในการต่อรองครั้งนี้มากกว่าฝั่งของจีนเอง สำหรับการงดนำเข้าเนื้อสัตว์จากจีนไม่ใช่ครั้งนี้ครั้งแรก แต่มีมาแล้วในปี 2017 โดยจีนได้แบนการนำเข้าเนื้อสัตว์จาก 6 โรงงานแปรรูปในออสเตรเลีย ก่อนที่ท้ายที่สุดนั้นต่างฝ่ายต่างแก้ปัญหานี้ได้ ออสเตรเลียเองมีจีนเป็นประเทศคู่ค้าหลัก โดยปริมาณการส่งออกสินค้าทุกชนิดไปที่จีนคิดเป็น 38% ของปริมาณส่งออกสินค้าทั้งหมด โดยจากจีนได้พบการระบาดของโรคโควิดมาเป็นเวลานานแล้ว แต่มีแนวปฏิบัติในการสื่อสารและการปกปิดข้อมูลจากแพทย์ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดหายนะครั้งนี้ขึ้น ปฏิกิริยาอย่างเชื่องช้าต่อโรคระบาดดังกล่าว ได้ปลุกกระแสความไม่พอใจและข้อกังขาถึงความโปร่งใสในการจัดการโรคระบาดของทางการจีน				
สามารถระบุปัญหาได้	1.1 ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร *(แนวคำตอบ: - จีนเริ่มงดการนำเข้าเนื้อวัวจากผู้แปรรูป 4 รายของออสเตรเลีย รวมไปถึงการเพิ่มภาษีนำเข้าสินค้าเกษตรอย่างข้าวบาร์เลย์ เป็น 80% ทำให้ความบาดหมางระหว่าง 2 ประเทศที่เป็นคู่ค้าทางเศรษฐกิจมานานเพิ่มสูงขึ้นทันที*				

วัตถุประสงค์	ข้อสอบ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	1	
	- รัฐบาลจีนสามารถปกปิดการให้ข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงเลือกที่จะรักษาภาพลักษณ์ของประเทศ แทนการเตือนประเทศอื่น ๆ ถึงเรื่องการระบาดของโรค)				
สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้	1.2 สาเหตุของปัญหาคืออะไร *(แนวคำตอบ: - ออสเตรเลียเรียกร้องให้มีการสอบสวนหาต้นกำเนิดของ COVID-19 ที่มีจุดเริ่มต้นจากในประเทศจีน และสนับสนุนการเรียกร้องของสหภาพยุโรปมีการสอบสวนอิสระอีกด้านด้วย - ประเทศที่มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ รัฐบาลจะเป็นผู้กุมอำนาจแต่เพียงอยู่เดียว)*				
สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาได้	1.3 แก้ปัญหาอย่างไร *(แนวคำตอบ:นานาประเทศจะต้องรวมตัวกันเรียกร้องให้มีการสอบสวนหาต้นกำเนิดของ COVID-19 เพื่อกดดันประเทศจีนให้เคารพสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนประชาชนให้มากขึ้น เนื่องจากมีผลกระทบไปทั่วโลก เช่น ร่วมกันประณามรัฐบาลประเทศจีนในเวทีโลก เป็นต้น)*				
สามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้	1.4 ถ้าหากแก้ปัญหาโดยใช้วิธีดังกล่าว ผลที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร *(แนวคำตอบ: - ประเทศจีนร่วมมือกับนานาชาติสืบหาและสอบสวนหาต้นกำเนิดของ COVID-19 เคารพสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนประชาชนมากขึ้น ดังนั้น ประเทศจีนและออสเตรเลียก็จะไม่มีข้อพิพาทรกัน)*				

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับความพึงพอใจ
การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด
เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วทำเครื่องหมายถูก (√) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบวิธีการแบบเปิด (Open Approach) หมายถึง ความรู้สึกพอใจหรือชอบใจหรือสนุกของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
	+1	0	-1
1. ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน			
2. ฉันมีความพอใจที่จะศึกษาเรียนรู้เนื้อหาที่เรียน			
3. ฉันมีความรู้สึกว่าเนื้อหาที่เรียนในวิชานี้ไม่ยากเกินไป			
4. ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ			
5. ฉันชอบการกระตุ้นคำถามจากครูผู้สอน			
6. การตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้กิจกรรมน่าสนใจ			
7. ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา			
8. ฉันสนุกที่ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานเป็นทีม			
9. ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
10. ฉันพอใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ			
11. ฉันชอบที่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก			

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
	+1	0	-1
12. การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ฉันสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น			
13. ฉันชอบการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้นี้			
14. การจัดการเรียนรู้มีสื่อผสมและมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย			
15. ฉันพอใจเวลาในการทำกิจกรรม			
16. การเรียนด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น			
17. ภาษาที่ใช้ในสื่อสารตรงกับเรื่องที่เรียน			
18. สื่อการจัดการเรียนรู้เข้าใจง่ายสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง			
19. ฉันชอบการสืบค้นข้อมูลที่สามารถค้นหาได้อย่างอิสระ			
20. หลังจัดกิจกรรมฉันมีความพอใจในคะแนนของตนเองและกลุ่มที่ทำให้ได้เสมอ			
21. ฉันชอบเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้			
22. ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ			
23. ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม/ใบงาน มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป			
24. ฉันพอใจเมื่อครูมีภาระงานที่มอบหมายไม่มากเกินไป			
25. ฉันพอใจที่ทราบคะแนนของผลงานที่ฉันทำในเวลาอันรวดเร็ว			
26. การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม			
27. ฉันพอใจที่ได้ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า			
28. ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้			
29. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ			
30. ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน			

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ ค.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
สาระสำคัญ									
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
4	การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้									
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
ด้านสาระการเรียนรู้									
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับคาบเวลา	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มาก
9	กำหนดเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
10	เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
11	เนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่สับสนและน่าสนใจ	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้									
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
13	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
14	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
15	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
16	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
17	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องแทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน									
18	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
19	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
20	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
21	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนด	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล									
22	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
23	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องสาระการเรียนรู้	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
24	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
รวม		-	-	-	-	-	4.50	0.19	มาก

ตารางที่ ค.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
สาระสำคัญ									
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
4	การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้									
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	1	4	-	-	-	4.20	0.45	มาก
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
ด้านสาระการเรียนรู้									
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับคาบเวลา	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
9	กำหนดเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
10	เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
11	เนื้อหาที่มีความยากง่ายไม่สับสนและน่าสนใจ	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้									
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	-	4	-	-	-	4.00	0.00	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน	3	2	-	-	-	4.60	0.55	มากที่สุด
14	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
15	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
16	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
17	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องแทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนการสอน									
18	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	2	2	1	-	-	4.20	0.84	มาก
19	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	-	4	-	-	-	4.00	0.00	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับคะแนน					$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
20	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	-	4	-	-	-	4.00	0.00	มาก
21	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนด	2	2	1	-	-	4.20	0.84	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล									
22	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	2	3	-	-	-	4.40	0.55	มาก
23	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องสาระการเรียนรู้	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
24	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	1	-	-	-	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม		-	-	-	-	-	4.50	0.28	มาก

ตารางที่ ค.3 ความเหมาะสมของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
1.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
2	+1	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	เหมาะสม
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
2.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
3	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	เหมาะสม
3.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
3.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
3.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
3.4	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	เหมาะสม
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
4.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
4.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
4.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
4.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
5	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	เหมาะสม
5.1	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	เหมาะสม
5.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
5.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
5.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
6	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	เหมาะสม
6.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
6.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
6.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
6.4	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	เหมาะสม
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
7.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
7.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
7.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
7.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
8	+1	0	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
8.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
8.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
8.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	เหมาะสม
8.4	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	เหมาะสม

ตารางที่ ค.4 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1.1	0.75	0.25	5.1	0.72	0.31
1.2	0.56	0.63	5.2	0.69	0.50
1.3	0.66	0.56	5.3	0.59	0.44
1.4	0.69	0.25	5.4	0.66	0.19
1.5	0.75	0.50	6.1	0.75	0.25
2.1	0.75	0.50	6.2	0.63	0.50
2.2	0.72	0.56	6.3	0.63	0.50
2.3	0.56	0.50	6.4	0.66	0.56
3.1	0.72	0.44	7.1	0.63	0.75
3.2	0.63	0.38	7.2	0.69	0.63
3.3	0.56	0.38	7.3	0.66	0.44
3.4	0.63	0.50	7.4	0.44	0.63
4.1	0.63	0.50	8.1	0.63	0.50
4.2	0.63	0.25	8.2	0.75	0.25
4.3	0.69	0.25	8.3	0.56	0.38
4.4	0.75	0.25	8.4	0.63	0.13

ค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.43 - 0.75

ค่าอำจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.12 – 0.75

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

ตารางที่ ค.5 ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
2	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
3	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	0	+1	+5	0.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
25	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.5 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
27	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

คะแนนจากการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ ง.1 คะแนนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
1	4	7	5	6	7	5	7	7	6
2	7	6	5	5	8	6	8	7	5
3	4	5	4	6	8	6	7	7	5
4	4	7	5	7	7	5	8	7	5
5	6	6	4	5	7	5	6	7	5
6	8	7	5	8	7	5	7	8	5
7	7	7	5	4	7	5	6	6	5
8	6	5	4	7	6	4	7	7	5
9	7	6	4	7	7	5	7	7	5
10	6	6	5	6	6	4	8	7	5
11	6	6	5	8	6	4	7	6	5
12	4	6	4	6	7	5	8	7	5
13	6	7	5	6	6	4	6	6	5
14	6	6	4	7	7	5	6	7	5
15	4	6	5	7	6	5	7	7	5
16	6	6	5	6	6	4	6	7	5
17	4	6	4	6	7	6	7	8	5
18	6	5	4	6	6	5	6	7	5
19	6	6	5	6	8	6	4	6	5
20	4	7	5	5	6	5	6	7	6

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
21	6	7	5	6	6	5	8	8	6
22	6	6	5	7	7	6	8	8	6
23	6	7	5	6	6	5	6	8	5
24	7	6	5	7	7	6	8	8	6
25	7	7	5	7	6	5	7	7	6
26	6	6	5	6	6	5	6	6	5
27	6	6	5	6	8	6	8	8	6
28	7	6	5	6	7	6	7	8	6
29	4	7	5	8	7	5	6	7	5
30	5	5	4	5	6	5	5	7	6
31	6	6	5	8	6	5	8	7	6
32	5	5	4	5	7	6	7	8	5
33	4	6	5	6	8	6	6	8	5
34	5	6	5	5	7	5	7	7	5
35	5	6	5	5	6	5	7	7	5
รวม	196	215	165	217	235	180	238	250	185
ร้อยละ	70.00	76.79	78.57	77.50	83.93	85.71	85.00	89.29	88.10
$\bar{X}$	5.60	6.14	4.71	6.20	6.71	5.14	6.80	7.14	5.29
S.D.	1.14	0.65	0.46	0.99	0.71	0.65	0.96	0.65	0.46

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 4			แผนที่ 5			แผนที่ 6		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
1	6	8	6	7	6	5	7	7	6
2	6	7	6	7	7	5	8	8	6
3	7	8	6	6	6	6	7	7	5
4	7	8	6	8	6	5	7	7	6
5	8	7	5	8	6	5	7	8	6
6	7	7	6	6	6	5	8	7	5
7	6	7	6	8	6	6	6	7	6
8	6	7	5	6	7	5	8	7	5
9	6	7	6	7	6	6	6	8	6
10	7	7	5	8	6	6	6	7	5
11	7	7	5	7	7	6	7	8	6
12	8	8	6	7	7	5	6	7	5
13	4	7	5	6	7	6	7	8	6
14	7	8	6	7	7	5	7	7	6
15	7	6	5	6	7	6	8	8	6
16	8	7	6	7	6	5	8	7	6
17	7	6	5	6	6	6	8	8	6
18	6	8	6	6	7	5	6	7	5
19	6	7	5	6	7	5	8	7	5
20	7	8	6	6	7	6	7	7	5
21	8	6	5	6	6	5	7	7	5

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 4			แผนที่ 5			แผนที่ 6		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
22	6	7	5	7	7	5	6	7	6
23	8	8	6	6	7	6	6	7	6
24	6	7	6	7	7	6	7	7	5
25	7	7	6	6	6	5	6	7	6
26	8	7	5	6	7	6	7	7	5
27	7	7	6	7	7	5	6	8	6
28	6	6	5	8	7	5	7	7	5
29	8	7	6	6	7	6	7	7	5
30	7	7	5	7	6	5	6	8	6
31	6	7	6	7	6	5	7	7	5
32	6	6	5	6	7	6	6	8	6
33	7	7	5	7	6	5	6	7	5
34	7	8	6	7	7	6	7	7	6
35	7	8	6	7	7	5	7	7	6
รวม	237	250	195	235	230	190	240	255	195
ร้อยละ	84.64	89.29	92.86	83.93	82.14	90.48	85.71	91.07	92.86
$\bar{X}$	6.77	7.14	5.57	6.71	6.57	5.43	6.86	7.29	5.57
S.D.	0.88	0.65	0.50	0.71	0.50	0.50	0.73	0.46	0.50

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 7			แผนที่ 8			แผนที่ 9		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
1	6	7	6	7	8	6	8	7	5
2	7	6	6	6	7	6	7	8	6
3	6	7	6	7	7	5	8	8	5
4	6	6	5	7	8	6	8	7	5
5	8	6	6	7	7	5	7	8	5
6	6	7	5	7	7	6	8	7	5
7	7	7	6	6	8	6	8	8	5
8	6	6	6	8	7	5	7	7	5
9	6	6	4	6	8	6	6	8	6
10	7	6	6	7	8	5	7	7	5
11	5	6	4	6	8	6	7	7	5
12	7	7	6	8	8	5	7	8	6
13	6	6	4	6	7	6	6	7	5
14	8	6	5	6	7	6	7	8	5
15	5	6	6	8	8	6	8	8	6
16	6	6	6	8	7	6	7	7	5
17	7	6	4	8	8	5	6	7	5
18	7	6	5	6	8	6	7	8	5
19	6	6	5	7	8	5	8	7	5
20	6	6	6	8	7	6	6	7	5
21	7	6	5	6	8	5	8	8	6

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)								
	แผนที่ 7			แผนที่ 8			แผนที่ 9		
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม
	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)	(8)	(8)	(6)
22	8	6	4	8	7	5	7	8	5
23	6	7	6	6	8	6	8	8	5
24	7	7	5	7	7	5	6	8	6
25	6	6	5	6	7	5	8	8	5
26	6	7	5	7	7	6	8	8	6
27	7	6	5	7	8	6	7	7	5
28	7	6	6	6	7	5	8	7	5
29	6	7	5	7	7	5	7	8	5
30	8	6	5	6	8	6	7	7	5
31	7	6	6	7	7	6	8	8	6
32	5	6	5	6	7	5	8	8	5
33	6	7	5	7	7	6	7	8	5
34	5	6	5	8	7	5	8	8	6
35	6	6	6	6	7	6	7	8	6
รวม	225	220	185	239	260	195	255	266	185
ร้อยละ	80.36	78.57	88.10	85.36	92.86	92.86	91.07	95.00	88.10
$\bar{X}$	6.43	6.29	5.29	6.83	7.43	5.57	7.29	7.60	5.29
S.D.	0.85	0.46	0.71	0.79	0.50	0.50	0.71	0.50	0.46

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)			
	แผนที่ 10			รวม
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกุล่ม	พฤติกรรม	
	(8)	(8)	(6)	(220)
1	8	8	6	194
2	8	7	6	197
3	6	7	5	187
4	8	8	6	195
5	8	7	5	190
6	7	7	5	194
7	7	8	6	192
8	7	7	5	183
9	7	7	6	189
10	6	7	6	187
11	7	8	6	188
12	7	7	5	192
13	6	7	6	179
14	7	8	6	192
15	8	7	5	192
16	6	7	5	187
17	8	7	6	188
18	8	7	5	184
19	6	7	6	184
20	8	8	5	188
21	8	7	5	191
22	8	8	6	195
23	6	8	5	193
24	7	8	6	197

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ (E_1)			
	แผนที่ 10			รวม
	ใบกิจกรรมเดี่ยว	ใบกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรม	
	(8)	(8)	(6)	(220)
25	6	8	5	188
26	7	7	5	188
27	7	7	5	195
28	7	8	6	192
29	6	8	5	189
30	6	8	6	183
31	6	7	6	193
32	7	8	5	183
33	7	8	6	188
34	6	7	6	147
35	7	7	6	189
รวม	244	260	194	6593
ร้อยละ	87.14	92.86	92.38	85.62
$\bar{X}$	6.97	7.43	5.54	188.37
S.D.	0.79	0.50	0.51	8.39

ตารางที่ ง.2 คะแนนของความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
1	13	39
2	5	32
3	4	24
4	15	38

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
5	5	29
6	7	36
7	4	38
8	4	31
9	10	18
10	6	36
11	11	28
12	10	37
13	3	33
14	11	36
15	14	35
16	8	27
17	8	33
18	9	36
19	17	36
20	15	33
21	21	34
22	21	31
23	16	36
24	12	38
25	8	33
26	7	36
27	8	33
28	13	28
29	13	34
30	9	20

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
31	13	34
32	15	37
33	15	35
34	3	15
35	21	23
รวม	175	39
$\bar{X}$	10.69	32.05
S.D.	5.14	5.93
%	26.71	80.15

ตารางที่ ง.3 คะแนนของความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกับวิธีปกติ

คนที่	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีแบบเปิด
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
1	24	39
2	24	32
3	25	24
4	23	38
5	25	29
6	25	36
7	20	38

(ต่อ)

ตารางที่ ง.3 (ต่อ)

คนที่	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีแบบเปิด
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
8	24	31
9	25	18
10	25	36
11	23	28
12	23	37
13	27	33
14	23	36
15	27	35
16	24	27
17	25	33
18	24	36
19	16	36
20	27	33
21	21	34
22	25	31
23	27	36
24	25	38
25	26	33
26	27	36
27	24	33
28	23	28
29	25	34
30	24	20
31	26	34
32	23	37
33	25	35

(ต่อ)

ตารางที่ ง.3 (ต่อ)

คนที่	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีปกติ	คะแนนการจัดการเรียนรู้วิธีแบบเปิด
	(40 คะแนน)	(40 คะแนน)
34	24	15
35	24	23
รวม	175	39
$\bar{X}$	24.23	32.05
S.D.	2.14	5.93
%	60.57	80.15

ตารางที่ ง.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ความถี่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน	-	1	9	15	10	3.97	0.82	มาก
2	การตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้กิจกรรมน่าสนใจ	-	3	11	14	7	3.71	0.89	มาก
3	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	-	3	7	13	12	3.97	0.95	มาก
4	ฉันสนุกที่ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานเป็นทีม	-	1	10	13	11	3.97	0.85	มาก
5	ฉันพอใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ	-	2	5	18	10	4.02	0.82	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ง.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความถี่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
6	ฉันชอบที่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	1	1	7	16	10	3.94	0.94	มาก
7	การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ฉันสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	-	1	8	10	16	4.17	0.89	มาก
8	การจัดการเรียนรู้มีสื่อผสมและมีสื่อประกอบการเรียนที่น่าสนใจและหลากหลาย	-	2	4	12	17	4.26	0.88	มาก
9	ฉันพอใจกับเวลาในการทำกิจกรรม	-	2	10	12	11	3.91	0.92	มาก
10	การเรียนด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	-	2	7	15	11	4.00	0.87	มาก
11	ภาษาที่ใช้ในสื่อสารตรงกับเรื่องที่เรียน	-	2	4	14	15	4.20	0.87	มาก
12	การจัดการเรียนรู้สื่อเข้าใจง่ายสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง	-	3	5	19	8	3.91	0.85	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ง.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความถี่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
13	ฉันชอบเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้	-	1	8	12	14	4.11	0.86	มาก
14	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ	-	1	7	15	12	4.08	0.82	มาก
15	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม/ภาระงานที่มอบหมายมีความเหมาะสม เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป	1	1	6	11	16	4.15	1.00	มาก
16	ฉันพอใจที่ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า	0	2	5	14	14	4.14	0.88	มาก
17	การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม	-	-	6	13	16	4.29	0.75	มาก
18	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้และได้แบ่งปันความรู้	-	-	3	12	20	4.48	0.66	มาก
19	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	-	-	8	9	18	4.29	0.83	มาก
20	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	-	-	8	10	17	4.26	0.82	มาก
	รวมเฉลี่ย						4.09	0.86	มาก

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว๕๓๔๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายชนินทร์ แก้วบุญเรือง

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว๕๓๔๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวงศ์วัชระ ดวงศรี ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/๖๕๓๔๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ อ้วนสาเล ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว๕๓๔๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางศิริเพ็ญ แม้นดินแดง ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว๕๓๔๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายนำพงศ์ สุขสบาย ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/๕๓๔๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพองศึกษา

ด้วย นายชัยดิลก อัสสพันธ์ รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๓๗๐๑๑๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นายชัยดิลก อัสสพันธ์

วัน เดือน ปี เกิด 17 เมษายน 2539

ที่อยู่ เลขที่ 210 ม.10 ต.หนองกุง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2560 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2564 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม